

Til medlemmene i Universitetets utdanningsutvalg

Forslag til dagsorden møte i Utdanningsutvalget – Møte 3 2021

Tidspunkt: 20. mai kl. 09:00-12:00

Møtested: Digitalt v/Zoom

Forslag til dagsorden:

I Godkjenning av innkalling og dagsorden

II Godkjenning av protokoll fra UU-møte 25.mars (merknadsfrist var 26.april 2021)

III Diverse tilbakemeldinger fra utvalgsleder

Cirka 5 minutter

<i>Estimert tid</i>		
15	Sak 22/21 Vedtakssak	Ex.fac.- rapport fra arbeidsgruppe
15	Sak 23/21 Drøftingssak	Studentinnovasjon
15	Sak 24/21 Drøftingssak	Arbeidslivsrelevans (utsatt fra UU-møte nr.2)
15	Sak 25/21 Drøftingssak	Åpen vitenskap - Åpne læringsressurser
15	Sak 26/21 Drøftingssak	Lærernes dag
15		Pause
15	Sak 27/21 Orienteringssak	Rapport fra forprosjekt Arbeidslivsportalen fase II (utsatt fra UU-møte nr.2)
15	Sak 28/21 Drøftingssak	Digital grunnkompetanse
15	Sak 29/21 Orienteringssak	Melding om internasjonalisering
15	Sak 30/21 Orienteringssak	Planer for opptaket
15	Sak 31/21 Orienteringssak	Studentaktiv undervisning

Kommende saker

Lektorsenteret

Ex-fac (etterfulgt av Ex-phil)

Kvalitetssikring ved UiB: Mandat for dei fakultetsvise læringsdesigngruppene (forts. fra UU-møte 2)

Oppfølging av sak 22/21 Barrierer mod studentaktiv undervisning

Årshjulsaker i Utdanningsutvalget i 2021:

Februar: Interne insentivmidler

Mars: Oppretting av Studiekvalitetskomite

Mars: Forsinket sensur

Mars: Årsrapport fra Studentombudet

Mai: Melding om internasjonalisering

Mai: Orientering om planer for opptaket

Juni: UU-seminar

August/september: Erasmus +

September: Opptak og studentrekrutteringsmelding

September: Studiestart og fadderuken

September: Presentasjon av Studentparlamentets program

Oktober: Melding om opptaket

Oktober: Årsmelding fra Læringsmiljøutvalget

November: Studieportefølje

November: Opptaksrammer

November: Studiekvalitetsmeldingen

Desember: Oppfølging av Handlingsplan for kvalitet i utdanning

Desember: Internt studiekvalitetsseminar

Sak 22/21 Ex.fac.- rapport fra arbeidsgruppe

Vedtakssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 20. mai 2021

Bakgrunn

I møtet i Utdanningsutvalget 05.09.19 ble det behandlet en sak om formål, innhold og plassering for Examen philosophicum (ex.phil.) og Examen facultatum (ex.fac.). Utdanningsutvalget anbefalte at det ble satt ned en arbeidsgruppe som skulle kartlegge dagens praksis og komme med forslag til hvordan ex.phil. og ex.fac. bør organiseres videre.

På bakgrunn av dette ble det opprettet en arbeidsgruppe for ex.phil., mens det ble enighet om å avvente med å opprette en arbeidsgruppe for ex.fac. til rapporten fra arbeidsgruppen for ex.phil. forelå. Mandatet for arbeidsgruppen var "å kartlegge dagens praksis for ex.phil. med fokus på formål og plassering i studieløpet og drøfte løsninger når det gjelder fremtidig plassering". Arbeidsgruppen for ex.phil. presenterte sin rapport i møtet i Utdanningsutvalget 3.9.2020. Ifølge rapporten viste drøftingen i arbeidsgruppen at det var en viss uenighet om hvor ex.phil. bør ligge i studieløpet. Samtidig ble det sett på som svært lite sannsynlig at en av hensyn til ex.phil. skulle reversere de omfattende endringene som alt er gjort ved PS, MN og JU, siden flyttingen av ex.phil. på disse fakultetene er vevd inn i en omfattende revisjon av studieprogrammene. Ut ifra dette ble det konkludert med at det er vanskelig å se alternativ til at plassering i studieløpet fremdeles må være opp til fakultetene, i samråd med FoF som har emneansvaret for ex.phil.

En sak om organisering og regulering av ex.fac. ble deretter behandlet i møtet i Utdanningsutvalget 30.09.20. Utdanningsutvalget anbefalte i møtet at det ble opprettet en arbeidsgruppe for ex.fac..

Arbeidsgruppen har hatt følgende sammensetning:

- Førsteamanuensis, Rune Klevjer, SV
- Universitetslektor, Amund Ove Børdahl, Institutt for filosofi og førstesemesterstudier, HF
- Førsteamanuensis, Gry Heggli, PS
- Student, Jógvan Helge Gardar
- Student, Thea Myhr
- Seniorrådgiver, Per Gunnar Hillesøy, Studieavdelingen
- Rådgiver, Iren Igesund, Studieavdelingen

Mandatet for arbeidet:

- Beskrive hvordan ex.fac./innføringsemner fungerer i dag
- Drøfte hvilke mål fagmiljøer, fakulteter og UiB sentralt bør ha for ex.fac. framover
- Drøfte innhold, omfang og plassering for ex.fac.
- Foreslå hvordan ex.fac. bør organiseres videre

Rune Klevjer har fungert som leder for arbeidsgruppen. Iren Igesund har vært sekretær for arbeidet. Arbeidsgruppen har hatt fem møter: 8.2., 2.3., 9.4., 13.4 og 26.4. Møtene er blitt arrangert digitalt.

Rapporten

Rapporten kommer inn på hva examen facultatum er og hvordan sammensetningen av en bachelorgrad er regulert i Universitetets grads- og studieforskrift. Ifølge § 3-4, femte ledd, er "Alle varianter av Examen facultatum/innføringsemner ved Universitetet i Bergen likestilte og skal oppfylle dette kravet til gradens oppbygning og innhold".

Siden grads- og studieforskriften ved UiB ikke definerer mål og innhold for «ex.fac/innføringsemner» utover at emnene skal være likestilte/overførbare i bachelorgradene, har fakultetene anledning til å oppfylle forskriften gjennom programspesifikke innføringsemner, så lenge forskriftens krav om overførbarhet etterfølges. Forskriften har heller ikke noe krav om at ex.fac/innføringsemner skal ligge i første semester.

Forskriftens krav om likestilthet forstås og praktiseres litt ulikt mellom fakultetene. SV-fakultetet har problematisert regelen, og ønsker å få den fjernet. Argumentet er at de fleste av dagens ex.fac/innføringsemner ved UiB reelt sett er programspesifikke, og at spørsmålet om likestilthet derfor må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Innpassing etter individuell vurdering er også praksisen ved Det psykologiske fakultet. Ved MN-fakultetet fritar man ikke for innføringsemnene i programmering eller matematikk dersom det kommer studenter med ex.fac./innføringsemner fra andre fakultet. Der er likevel omfanget svært lite, og oppfattes som ubetydelig av fakultetet. Det juridiske fakultet følger forskriftens regel, men omfanget er ikke stort.

Anbefaling

Situasjonen ved UiB er forskjellig fra de andre BOTT-universitetene, der UiO, NTNU og UiT/HSL har beholdt fakultetsvise ex. fac emner. Med unntak av HF-fakultetet er Examen facultatum i praksis erstattet av programspesifikke innføringsemner (med litt ulikt omfang og plassering i løpet), samtidig som regelen om overførbarhet fortsatt gjelder. Denne utviklingen har skapt en uklar situasjon, ikke bare for fakultetene og programmene, men også for studentene, som ofte ikke opplever at det er forskjell mellom ex.fac-innføringsemner og andre innføringsemner i programmene. Det gir heller ikke faglig mening at fag- og programspesifikke innføringsemner skal være likestilte i gradene på tvers av fakultetene.

Arbeidsgruppen mener det er et behov for avklaring rundt situasjonen for Examen facultatum ved UiB, og at dagens ordning ikke er et alternativ. I hovedtrekk ses tre mulige løsninger:

- a) Gjeninnføre ex.fac som obligatoriske forberedende emner ved fakultetene
- b) Fjerne overførbarhetskravet, men beholde krav om innføringsemner i gradene
- c) Fjerne forskriftens paragrafer om «ex.fac/innføringsemner»

Arbeidsgruppen anbefaler at Universitetet i Bergen fjerner ex.fac.-bestemmelsene fra grads- og studieforskriften, slik at ansvaret for innføringsemner og innpassing overlates til fakultetene.

Arbeidsgruppen ser tungtveiende grunner til at Examen facultatum etter tradisjonell modell ikke bør innføres ved UiB, men anbefaler at Utdanningsutvalget tar stilling til behovet for en bredere utredning av dette spørsmålet.

Forslag til vedtak:

Utdanningsutvalget støtter arbeidsgruppens anbefaling om at Universitetet i Bergen fjerner ex.fac.-bestemmelsene fra grads- og studieforskriften, slik at ansvaret for innføringsemner og innpassing overlates til fakultetene.

Rapporten er vedlagt.

Rapport fra arbeidsgruppen for Examen facultatum

30.04.21

Bakgrunn

I møtet i Utdanningsutvalget 05.09.19 ble det behandlet en sak om formål, innhold og plassering for Examen philosophicum (ex.phil.) og Examen facultatum (ex.fac.). Utdanningsutvalget anbefalte at det ble satt ned en arbeidsgruppe som skulle kartlegge dagens praksis og komme med forslag til hvordan ex.phil. og ex.fac. bør organiseres videre.

På bakgrunn av dette ble det opprettet en arbeidsgruppe for ex.phil., mens det ble enighet om å avvente med å opprette en arbeidsgruppe for ex.fac. til rapporten fra arbeidsgruppen for ex.phil. forelå. Mandatet for arbeidsgruppen var "å kartlegge dagens praksis for ex.phil. med fokus på formål og plassering i studieløpet og drøfte løsninger når det gjelder fremtidig plassering". Arbeidsgruppen for ex.phil. presenterte sin rapport i møtet i Utdanningsutvalget 3.9.2020. Ifølge rapporten viste drøftingen i arbeidsgruppen at det var en viss uenighet om hvor ex.phil. bør ligge i studieløpet. Samtidig ble det sett på som svært lite sannsynlig at en av hensyn til ex.phil. skulle reversere de omfattende endringene som alt er gjort ved PS, MN og JU, siden flyttingen av ex.phil. på disse fakultetene er vevd inn i en omfattende revisjon av studieprogrammene. Ut ifra dette ble det konkludert med at det er vanskelig å se alternativ til at plassering i studieløpet fremdeles må være opp til fakultetene, i samråd med FoF som har emneansvaret for ex.phil.

En sak om organisering og regulering av ex.fac. ble deretter behandlet i møtet i Utdanningsutvalget 30.09.20. Utdanningsutvalget anbefalte i møtet at det ble opprettet en arbeidsgruppe for ex.fac..

Arbeidsgruppen har hatt følgende sammensetning:

- Førsteamanuensis, Rune Klevjer, SV
- Universitetslektor, Amund Ove Børdahl, Institutt for filosofi og førstesemesterstudier, HF
- Førsteamanuensis, Gry Heggli, PS
- Student, Jógvan Helge Gardar, JU
- Student, Thea Myhr, SV
- Seniorrådgiver, Per Gunnar Hillesøy, Studieavdelingen
- Rådgiver, Iren Igesund, Studieavdelingen

Mandatet for arbeidet:

- Beskrive hvordan ex.fac./innføringsemner fungerer i dag
- Drøfte hvilke mål fagmiljøer, fakultet og UiB sentralt bør ha for ex.fac. framover
- Drøfte innhold, omfang og plassering for ex.fac.
- Foreslå hvordan ex.fac. bør organiseres videre

Rune Klevjer har fungert som leder for arbeidsgruppen. Iren Igesund har vært sekretær for arbeidet. Arbeidsgruppen har hatt fem møter: 8.2., 2.3., 9.4., 13.4. og 26.4. Møtene er blitt arrangert digitalt.

Hva er Examen facultatum?

Universitetets grads- og studieforskrift har i § 2-4 regler om sammensetningen av en bachelorgrad. I første ledd heter det at den har et omfang på 180 studiepoeng, og det angis fire obligatoriske elementer (det gjelder til dels andre regler for utøvende musikk, komposisjon, kunst og design):

- a) Examen philosophicum (10 studiepoeng)
- b) Examen facultatum/ innføringsemne (minst 10, men ikke mer enn 20 studiepoeng). Krav til innføringsemner fastsettes av fakultetet.
- c) spesialisering på minst 90 studiepoeng
- d) ett eller flere selvstendige arbeid som til sammen har et omfang på minst 10 studiepoeng

Det er punkt b) som er sentralt her. Som det går fram, er termene Examen facultatum og innføringsemner likestilt. Videre sier forskriften i § 3-4, femte ledd:

Alle varianter av Examen facultatum/innføringsemner ved Universitetet i Bergen er likestilte og skal oppfylle dette kravet til gradens oppbygging og innhold.

Dette kravet om likestilthet, det vil si *overførbarhet* på tvers av programmer og fakultet, reflekterer den historisk etablerte definisjonen av «Examen facultatum», i sin tid opprettet som forberedende førstesemesteremne gjennom en oppsplitting av Examen philosophicum. Store norske leksikon definerer Examen facultatum som «obligatorisk, forberedende universitetsprøve særskilt tilrettelagt for fagstudier ved ett bestemt fakultet». Punktvis kan ex.fac defineres slik:

- Et forberedende førstesemesteremne på fakultetsnivå
- Fag- og programoverskridende
- Overførbar på tvers av fakultetene
- Ligger historisk og innholdsmessig i forlengelsen av ex.phil.
- Tar opp typiske grunnlagsspørsmål og grunnleggende akademiske ferdigheter, som vitenskapsteori og – historie, metodespørsmål, etikk, argumentasjon, akademisk skriving, etc.

Examen facultatum ved UiO, NTNU og UiT/HSL

UiO har fakultetsvise forberedende ex.fac-emner (10stp) etter tradisjonell modell, i tråd med definisjonen ovenfor. I tillegg har de et par programspesifikke varianter (f.eks medievitenskap), og også et par ex.fac-emne som ligger på et nivå mellom fakultet og studieprogram (feks EXFAC03-LIT – Examen facultatum, tekst og tolkning). Alle ex.fac-emner er likestilte/overførbare.

NTNU har fakultetsvise «områdemner» (7.5stp), obligatoriske i gradene, ved siden av Examen philosophicum (7.5stp). I organisering, formål og innhold er områdemnene svært lik ex.fac-emner som definert ovenfor. Betegnelsen «ex.fac» ble tidligere brukt om programspesifikke innføringsemner ved NTNU, men denne praksisen er nå avvirket.

UiT har ex.fac som tradisjonelt forberedende fellesemne for alle program ved HSL-fakultetet, etter modellen 10stp ex.fac + 10 stp ex.phil, med egne varianter for medieproduksjon og arkeologi. UiT har også eget ex.fac-emne for juss, samt "Idrett" som programoverskridende obligatorisk innføringsemne ved det helsevitenskapelig fakultet.

Ex.fac/innføringsemner ved UiB

Fordi grads- og studieforskriften ved UiB ikke definerer mål og innhold for «ex.fac/innføringsemner» utover at emnene skal være likestilte/overførbare i bachelorgradene, har fakultetene anledning til å oppfylle forskriften gjennom programspesifikke innføringsemner, så lenge forskriftens krav om overførbarhet etterfølges. Det er heller ingen krav i forskriften om at ex.fac/innføringsemner skal ligge i første semester.

Ved det humanistiske fakultet tilbys ex.fac i form av de to felles forberedende emnene Akademisk skrijving og Språkkunnskap. Akademisk skrijving brukes også som ex.fac i bachelprogram i Musikkvitenskap ved KMD. Ved de andre fakultetene oppfylles ex.fac-bestemmelsen gjennom programspesifikke obligatoriske innføringsemner i bachelorgradene. Det samfunnsvitenskapelige fakultet bruker emnekode og betegnelse "Examen facultatum" på sine obligatoriske innføringsemner, mens det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og psykologisk fakultet gjør det ikke. To av de programspesifikke innføringsemnene ved SV-fakultetet er 20-studiepoengsemner.

Ved Det juridiske fakultet har Juridisk forprøve (10 stp) status som Examen facultatum, selv om det tilbys innenfor kun ett program. Det samme gjelder "Akademisk skrijving for Bachelorprogram i utøvande musikk eller komposisjon" (5 stp) ved Fakultet for kunst, musikk og design – som i en viss forstand kan sies å være et fellesemne, siden studentene kan velge mellom fire studieretninger. Det medisinske fakultet har i sine to bachelorgrader (Human ernæring og Tannpleie) ikke obligatoriske innføringsemner utover Examen philosophicum.

En oversikt:

Fakultet	Ex.phil. i f.sem.	Ex.fac./Innføringsemne	Merknad
HF	Ja	Akademisk skrijving (10) Språkkunnskap (10)	
JUR	Ja, men flyttes til 4. semester fra H21	Juridisk forprøve (10), heter ex.fac.	Kun ett program
KMD	Blandet	Akademisk skrijving for bachelorprogram i utøvande musikk eller komposisjon (5) Musikkvitenskap: «Akademisk skrijving» (HF)	Ex.phil og ex.fac kun ved Griegakademiet. Bachelor utøvande har fire studieretninger
MN	Nei	Innføringsemner (10)	Typisk ett innføringsemne i

			matematikk og ett i programmering
MED	Ja	Nei	Gjelder bachelor tannpleie og bachelor human ernæring
PSY	Nei	Programspesifikke innføringsemner (15)	
SV	Ja	Programspesifikke innføringsemner "ex.fac". (10 eller 20)	

Som vi ser, er det variasjon mellom fakultetene med hensyn til studiepoengstørrelse og semester for programspesifikke innføringsemner. Denne variasjonen henger delvis sammen med situasjonen for Examen philosophicum, som kun HF- og SV-fakultetet nå har i første semester. At SV har valgt 20-studiepoengs innføringsemner i første semester for to av sine programmer gir også et signal om at den tradisjonelle modellen for et forberedende førstesemester, med ex.phil + ex.fac + program-innføringsemne, i hovedsak er forlatt ved UiB, med unntak av ved HF-fakultetet.

Overførbarhetskravet i praksis

Forskriftens krav om likestilthet forstås og praktiseres litt ulikt mellom fakultetene. SV-fakultetet har problematisert regelen, og ønsker å få den fjernet. Argumentet er at de fleste av dagens ex.fac./innføringsemner ved UiB reelt sett er programspesifikke, og at spørsmålet om likestilthet derfor må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle. Innpassing etter individuell vurdering er også praksisen ved Det psykologiske fakultet. Ved MN-fakultetet fritar man ikke for innføringsemnene i programmering eller matematikk dersom det kommer studenter med ex.fac./innføringsemner fra andre fakultet. Der er likevel omfanget svært lite, og oppfattes som ubetydelig av fakultetet. Det juridiske fakultet følger forskriftens regel, men omfanget er ikke stort. Det varierer fra år til år, anslått til et sted mellom 5 og 30 saker årlig. Det er langt vanligere å innpasse ex.fac./innføringsemner fra andre juridiske fakultet. KMD har samme praksis for ex.fac på Utøvende musikk eller komposisjon, men omfanget er ikke stort.

Drøfting og anbefaling

Situasjonen ved UiB er med andre ord forskjellig fra de andre BOTT-universitetene. Med unntak av HF-fakultetet er Examen facultatum i praksis erstattet av programspesifikke innføringsemner (med litt ulikt omfang og plassering i løpet), samtidig som regelen om overførbarhet fortsatt gjelder. Dette utviklingen har skapt en uklar situasjon, ikke bare for fakultetene og programmene, men også for studentene, som ofte ikke opplever at det er forskjell mellom ex.fac.-innføringsemner og andre innføringsemner i programmene. Det gir heller ikke faglig mening at fag- og programspesifikke innføringsemner skal være likestilte i gradene på tvers av fakultetene. En student som for eksempel har tatt ex.fac.-emnet Språkkunnskap eller Juridisk forprøve har ikke tilsvarende kunnskaper, ferdigheter og generell kompetanse som en student som har tatt INF100 ved MN-fakultetet, fordi innholdet

er svært ulikt. Studenten vil da være dårligere skodd til å gjennomføre et studieprogram ved MN. Et slikt prinsipp om faglig relevans ligger også til grunn i Universitets- og høyskolelovens almene krav om godskriving av beståtte emner og grader på tvers av institusjonene (§ 3-5).

Arbeidsgruppen mener det er et sterkt behov for avklaring rundt situasjonen for Examen facultatum ved UiB, og at status quo ikke er et alternativ. I hovedtrekk kan man se tre mulige løsninger:

a) Examen facultatum gjeninnføres som obligatoriske forberedende emner ved fakultetene, i tråd med forskriftens intensjon om programoverskridende og likestilte emner, og etter samme hovedprinsipp som i Oslo, Trondheim og Tromsø. Gitt dagens organisering og studiestruktur ved fakultetene, vil en slik løsning innebære en relativt omfattende reform.

b) Forskriftens krav om overførbarhet fjernes, men kravet om minimum 10stp innføringsemner i bachelorgradene beholdes. En slik løsning vil forutsette at kategorien «innføringsemne» defineres på nytt i forskriften, både med hensyn til formål og innhold.

c) Forskriftens paragrafer om ex.fac fjernes. Dette vil bety at spørsmålet om innføringsemner i gradene, inkludert vilkår for fritak og innpassing, vurderes av fakultetene selv.

a) Gjeninnføre ex.fac som obligatoriske forberedende emner ved fakultetene?

I et historisk perspektiv, og ut fra en sammenlikning med universitetene i Oslo, Trondheim og Tromsø, er det rimelig å stille spørsmålet om ikke også UiB burde ha fakultetsvise forberedende fellesemner i tillegg til dagens Examen philosophicum (10stp). Det er også et poeng at dagens situasjon, hvor forskrift og praksis i stor grad er i utakt, er et resultat av endringer som har kommet gradvis, nedenfra, uten å være styrt av en helhetlig tenkning. Arbeidsgruppen er likevel i tvil om dette spørsmålet bør settes på dagsorden nå, og anbefaler at Utdanningsutvalget tar stilling til behovet for en utredning. En slik utredning vil måtte hente inn erfaringer fra de andre universitetene, særlig fra UiO, som har en konsekvent fakultetsvis ex.fac-ordning.

En ex.fac-utvidelse av obligatoriske fellesemner kan begrunnes i et tradisjonelt akademisk dannelsesideal, som vektlegger verdien av å balansere spesialisering mot bredde, tverrfaglighet og vitenskapelig grunnlagsforståelse. Da kvalitetsreformen reduserte bachelorgraden (tidligere cand.mag) fra 4 til 3 år, kuttet man studieløpet i bredden, ikke i fordypningen. Ut fra en sammenlikning av antall studiepoeng avsatt til forberedende fellesemner, har bachelorstudier ved Universitetet i Bergen i dag en svakere vitenskapsteoretisk og allmenndannende profil enn bachelorstudier i Oslo, Trondheim og Tromsø. Man kan også argumentere for at studentene vil mestre studiene bedre hvis de får mer opplæring i generelle ferdigheter og kunnskaper (akademisk skriving, etikk, metodeforståelse) enn hva et 10-studiepoengs ex.phil alene har mulighet til å gi.

At UiB har en annen ex.fac-modell enn de andre BOTT-universitetene kan også ha en viss betydning for studenter som vil kombinere emner eller grader fra flere enn én av institusjonene. I prinsippet vil ex.fac-innføringsemner etter definisjonen ovenfor være lettere å passe inn enn fagspesifikke innføringsemner. Det er også sannsynlig at en mer lik struktur for ex.phil + innføringsemner i første semester ville lette og forenkle studentmobilitet mellom institusjonene.

På den annen side er det mye som taler imot ideen om ex.fac-reform ved UiB:

- Det vil være snakk om en stor sentralstyrt reform, som særlig for MN-fakultetet, Psykologisk fakultet og KMD vil innebære store organisatoriske og faglige endringer. For SV-fakultetets del vil en slik reform være særlig inngripende for informasjonsvitenskap og de produksjonsorienterte programmene i Media City Bergen.

- Vi har sett en endret tankegang og strategi for førstesemester ved flere fakultet, med særlig vekt på betydningen av kullfølelse og faglig-sosial tilhørighet for å motvirke frafall. Ut fra en slik strategi vil et førstesemester hvor kun 10 av 30 studiepoeng forvaltes innenfor studieprogrammet gi ekstra utfordringer. Ved SV- og Psykologisk fakultet har tilbakemeldingene fra programstudenter om manglende faglig-sosial tilhørighet vært et viktig argument for å endre struktur og avvikle ex.fac etter gammel modell.

- De nye og mer «klasseorienterte» modellene for førstesemesterstudiet har også medvirket til at ex.phil har blitt flyttet til senere semester ved MN, PF, og Juridisk fakultet. Ex.phil-rapporten konkluderer at denne fleksible organiseringen av ex.phil ved UiB ikke bør reverseres. Denne konklusjonen svekker også grunnlaget for å gjeninnføre ex.fac som forberedende emne.

- «Seminarmodellen» av Examen philosophicum er blitt mer anvendt og fagnær, og undervises i egne varianter for hvert fakultet. Slik sett kan man si at det gamle ex.fac, i hvert fall til en viss grad, er blitt integrert i det nye ex.phil.

- De fleste av universitetets bachelorgrader har 30 eller 60 frie studiepoeng i graden, noe som gir rom for tverrfaglige og/eller dannelsesorienterte emner.

- Man kan tenke seg ulike strategier og tiltak for å styrke universitetets tverrfaglige og almindannende profil, uavhengig av spørsmålet om førstesemester og ex.fac. Mulige tiltak kan være å styrke tilbudet om dannelsesemner, som i dag er relativt beskjedent i posisjon og omfang (5 studiepoeng), eller man tenke seg incentivordninger for å stimulere utvikling og drift av brede tverrfaglige emner.

- Undervisning i grunnleggende kunnskaper og ferdigheter i vitenskapelig arbeid, metode og etikk kan forvaltes av fakultetene og programmene selv, og behøver ikke nødvendigvis ligge i første semester. For eksempel er emnet «Samfunnsvitenskapelig metode» (15stp) ved SV-fakultetet felles for bachelorprogrammene Administrasjons- og organisasjonsvitenskap, Sosiologi og Sammenliknende politikk i andre/tredje semester.

- At grunnleggende emner har overlappende mål og innhold på tvers av programmene (akademisk skriving, forskningsetikk, etc) betyr ikke nødvendigvis at store fellesemner ville

være bedre for studentene. Gitt utviklingen mot mer studentaktiv læring og mindre forelesningsbasert undervisning ved UiB, gir det også mindre ressursmessig gevinst å samle store studentgrupper under samme kateter.

b) Fjerne overførbarhetskravet, men beholde krav om innføringsemner i gradene?

Dette vil fjerne kravet om Examen facultatum, siden «ex.fac/innføringsemner» ikke er definert på noen annen måte i forskriften enn gjennom bestemmelsen om likestilling/overførbarhet. Løsningen vil i stor grad være tilpasset dagens situasjon ved fakultetene, men det er uklart hvilke andre mål enn overførbarhet en sentral forskrift om innføringsemner vil være egnet til å oppfylle. Man kan tenke seg en regel som definerer og sikrer et minimumsinnslag av grunnleggende innføringsemner i alle bachelorgrader ved UiB, men vil da måtte begrunne hvorfor fakultetene og programmene ikke kan forvalte dette ansvaret selv.

c) Fjerne forskriftens paragrafer om «ex.fac/innføringsemner»?

Gitt det store mangfoldet i organisering, formål og innhold i innføringsemner ved UiB, og ut fra begrunnelsene ovenfor, vil den mest åpenbare løsningen være å fjerne ex.fac-bestemmelsene fra grads- og studieforskriften, og overlate ansvaret for innføringsemner og innpassing til fakultetene. Dette vil skape en mer ryddig og avklart situasjon enn i dag, både for fakultetene, de programansvarlige og studentene.

Løsningen vil ha som kostnad at dagens praksis ved fakultetene, som totalt sett har gitt bachelorstudier ved UiB en noe mer spesialisert profil enn ved de andre BOTT-universitetene, aksepteres og hjemles i forskrift. Tiltak for å styrke universitetets allmenndannende og tverrfaglige akademiske profil vil følgelig måtte gjennomføres på andre måter enn gjennom utvidelse av forberedende emner i førstesemester. En fjerning av ex.fac-forskriften vil også i prinsippet kunne føre til at "Akademisk skriving" og "Språkkunnskap" ved HF-fakultetet kommer under press fra miljøer som ønsker flere studiepoeng til fagemnene.

En annen potensiell kostnad vil være studentmobilitet- og fleksibilitet på tvers av programmer og fakultet, og muligens også på tvers av institusjonene nasjonalt. Hvis spørsmålet om innpassing av innføringsemner overlates til fakultetene, vil det bli mulig å være mer restriktiv i enkelte saker enn dagens forskrift gir anledning til.

Likevel er det ikke gitt at praksis for alle fakultetene totalt sett vil bli vesentlig mer restriktiv enn i dag. SV-fakultetet og Det psykologiske fakultet praktiserer svært omfattende fritaksordninger på dette området, både mht eksterne og interne søknader, og ikke begrenset til emner med ex.fac-status. Generelt har fakultetene sterke motiver for å være fleksible og tilpassingsvillige når det gjelder innpassing av emner utenfra, innenfor forsvarlige faglige rammer. Bachelorgrader ved HF, SV og PF som i dag har «ex.fac/innføringsemne» etter forskriften, har dessuten 30 eller 60 frie studiepoeng i studieløpet. Dette betyr at hvis en student som bytter program likevel ikke skulle få godskrevet innføringsemne utenfra, vil dette emnet fortsatt kunne benyttes som frie studiepoeng i graden, slik at man unngår forsinkelse i studiene. Uten en forskrift om innføringsemner vil det være opp til fakultetene å vurdere om det skal være en øvre grense for antall studiepoeng innføringsemner i gradene (jf. dagens forskriftsfestede 20stp øvre grense).

Anbefaling

Arbeidsgruppen anbefaler at Universitetet i Bergen fjerner ex.fac-bestemmelsene fra grads- og studieforskriften, slik at ansvaret for innføringsemner og innpassing overlates til fakultetene.

Arbeidsgruppen ser tungtveiende grunner til at Examen facultatum etter tradisjonell modell ikke bør innføres ved UiB, men anbefaler at Utdanningsutvalget tar stilling til behovet for en bredere utredning av dette spørsmålet.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 23/21 Studentinnovasjon

Drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

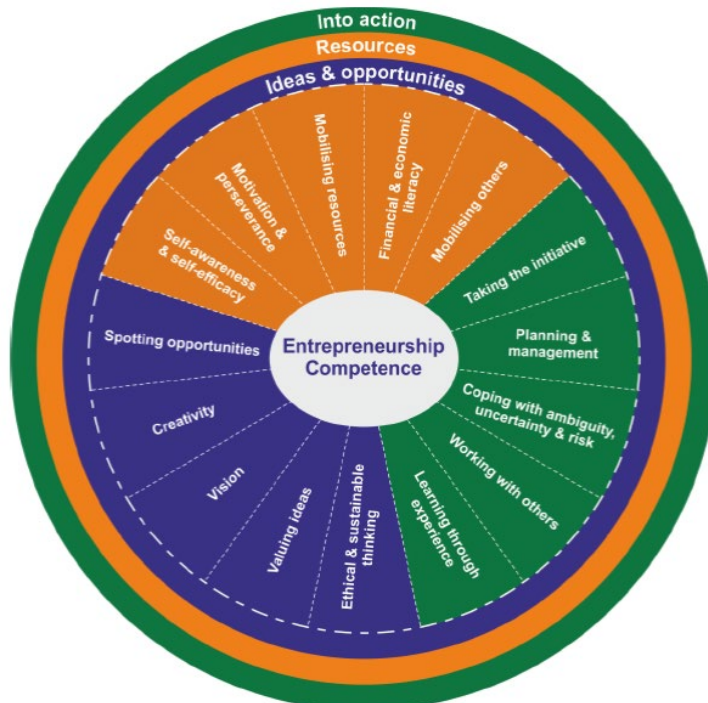
Fra: FIA (Susan J) og Studieveilingen (Lars A)

Møte: 20. mai 2021

Bakgrunn

Saken skal gi Utdanningsutvalget, med bakgrunn i *Handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap innsatsområde B: Utdanning, studentinnovasjon og studententreprenørskap*, grunnlag for å drøfte spørsmålet om hvordan UiB kan legge til rette for flere utdanningstilbud knyttet til innovasjon og entreprenørskap. Oppfølgingen av handlingsplanen må også ses i sammenheng med Stortingsmelding 16 «Utdanning for omstilling - Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning» (Meld. St. 16 (2020-2021) som gir en noe *bredere* inngang til arbeidet med innovasjon og entreprenørskap på studiesiden. Begge tilnærminger er relevant for hvordan UiB skal styrke utdanningstilbudet innen innovasjon og entreprenørskap.

Det er altså to tilnærminger til innovasjon og entreprenørskap på utdanningsfeltet: Det ene er et bredt spor der man vektlegger såkalte entreprenørielle ferdigheter definert som evnen til å se muligheter og realisere dem til verdier for andre. Dette er tilnærmingen vi ser i arbeidslivsrelevansmeldingen der målet er å utvikle en kultur for innovasjon og entreprenørskap. Dette sporet er eksempelvis gjeldende for EUs rammeprogram for utdanning, og er skissert i EntreComp: The Entrepreneurship Competence Framework.¹ . Ferdighetene er skissert i modellen under:

Her kan praksis i utdanningen, innovative undervisningsmetoder, studentaktiv og problembasert læring, samarbeid i tverrfaglige team m.v. være eksempler på læringsformer som bidrar til å utvikle

¹ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC101581>

entreprenørskapskompetanse. Denne typen ferdigheter er relevant for innovasjon og entreprenørskap utover det å utvikle nye selskaper og implementere nye løsninger, men knytter seg i større grad til ferdigheter som arbeidslivet har behov for å kunne holde tritt med omstillingstakten i samfunnet, utvikle nye og bærekraftige løsninger osv. Denne tilnærmingen er redegjort for mer utfyllende i sak 24/21 om arbeidslivsrelevansmeldingen.

Det andre sporet, som er spissere, omtales i Stortingsmeldingen som en prioritering innenfor den bredere rammen. Det er et mål at «institusjonene **bygger systematisk opp under og aktivt bistår** studenter som ønsker å satse på og gå videre med egne idéer», altså snakker vi her evnen til å utvikle ideer fra «lesesal til implementering i samfunnet» gjennom innovasjons- og entreprenørskapsferdigheter. Her forstås kompetansen litt snevrere og som evnen til å utvikle og implementere nye ideer og løsninger, utvikle og etablere nye forretningsmodeller (i nye eller eksisterende virksomheter) og etablere nye selskaper basert på innovasjoner som studentene utvikler gjennom studieforløpet.

Nye ideer kan finne veien ut i samfunnet både gjennom kommersielle og ikke-kommersielle ruter, og innovasjonene kan både være nye tjenester, produkter eller metoder der sluttbrukeren like gjerne kan være en bruker av offentlige tjenester som en kunde i en butikk. Sosial innovasjon, tjenesteinnovasjon, produktinnovasjon, samfunnsinnovasjon – UiB har en bred tilnærming til innovasjon og spørsmålet er hvordan dette gjenspeiles gjennom våre studietilbud? Denne tilnærmingen til innovasjon og entreprenørskap krever selvsagt også de generiske ferdigheter som beskrevet i den bredere tilnærmingen – evnene til å samhandle på tvers av faggrenser, problemløsning, tenke kreativt osv. - men vil i tillegg kreve mer spisset kompetanse som omfatter kunnskap om stegene i en innovasjonsprosess, forståelse for hvordan man beveger seg i innovasjonsøkosystem og virkemidler for innovasjon, kunnskap om ulike former for forretningsmodeller, hvordan man starter og skalerer en startup, hvordan lykkes man som gründer, osv.

I Stortingsmeldingen ligger en klar prioritering av innovasjon og entreprenørskapskompetanse som en av flere viktige ferdigheter utdanningsinstitusjonene skal øve studentene opp i for å øke utdanningenes arbeidslivsrelevans. Norge trenger å skape nye arbeidsplasser, vi trenger bærekraftig omstilling, og det ligger en forventning om at også våre studenter skal bidra til dette når de er ferdig som studenter hos UiB. Samtidig har det lenge vært en ambisjon på UiB å styrke arbeidet med å få flere studietilbud innen innovasjon og entreprenørskap, jfr. Handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap, delmål 1, tiltak A - *UiB skal inkludere kunnskap om innovasjon og entreprenørskap i alle relevante studieemner og B - UiB skal opprette flere valgfrie, tverrfaglige innovasjons- og entreprenørskapsemner.*

Denne saken skal hovedsakelig spille opp til en diskusjon knyttet til det som dreier seg om etablering av utdanningstilbud som mer direkte øver opp ferdigheter knyttet til innovasjons- og entreprenørskapsprosesser. Eksempler på slike utdanningstilbud kan være *CET201 – Bærekraftig innovasjon* og *MCB201 – introduksjon til innovasjon og entreprenørskap i Media City Bergen*, begge relativt nyetablerte emner som gjør nettopp dette. Hvordan får vi utviklet flere slike studietilbud ved UiB?

Drøftingsspørsmål:

Hva kan UiB gjøre for å:

- Øke tilbud av emner, enten elektive eller integrerte, innen innovasjon og entreprenørskap, og/eller utvikle studieprogrammer innen innovasjon og entreprenørskap?

Henvisning til andre relevante saker og dokumenter:

- Sak 24/21 - Arbeidslivsrelevans
- [Handlingsplan for innovasjon og entreprenørskap](#)

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 24/21 Arbeidslivsrelevans

Drøftingssak

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Stab

Møte: 20. mai 2021

Bakgrunn

Regjeringen la 12 mars frem Melding til Stortinget Utdanning for omstilling - Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning, Meld. St. 16 (2020 –2021). Stortingsmeldingen skal etter planen behandles i Stortinget før sommeren. Meldingen oppfordrer universitets- og høyskolesektoren og arbeidslivet om å samarbeide mer og bedre enn de gjør i dag, for å øke relevansen i utdanningene og sette studentene bedre i stand til å møte et samfunn og arbeidsliv i omstilling og endring. Gjennom forslag til tiltak i meldingen oppfordrer Regjeringen UH-sektoren til å møte både dagens behov i arbeidslivet og fremtidige behov knyttet til et arbeids- og samfunnsliv i rask endring. Studenter skal i større grad enn i dag forberedes til å delta i og å utvikle fremtidens arbeidsliv.

Hovedmomenter i meldingen

Meldingen vektlegger behovet for omstilling i arbeidslivet. Dette stiller nye krav til tverrgående ferdigheter, digital kompetanse, og kompetanse knyttet til bærekraft, klima og miljø. Et konkurransedyktig arbeidsliv er avhengig av tilgang til og videreutvikling av ansattes kompetanse. Det forventes at UH-sektoren styrker relevansen i utdanningene, samtidig som det forventes at arbeidslivet tar en mer aktiv rolle i å bidra til relevant utdanning. Regjeringen ønsker derfor å tilrettelegge for bredere og mer systematisk samarbeid. Meldingen vektlegger betydningen av fagspesifikke og generiske ferdigheter (ferdigheter for det 21. århundret). Det er et mål å integrere innovasjons- og entreprenørskapskompetanse i hele studieløpet, og det forventes at høyere utdanning bidrar til at man utvikler evnen til å se muligheter og vise retning, evnen til å lære og endre praksis, tillit og risikovilje, og evne til samarbeid og involvering. Ulike former for samhandling med arbeidslivet skal bidra til dette.

Stortingsmeldingen legger til grunn at samarbeidet skal gagne begge parter. Arbeidsgivers gevinst er først og fremst knyttet til fremtidige behov for omstilling og konkurranseevne. Meldingen reflekterer i liten grad sammensetningen av norsk arbeidsliv, og variasjon mellom ulike aktørers utgangspunkt, evne og vilje til å satse langsiktig på utdannings samarbeid.

Kultur for innovasjon og entreprenørskap

Sammen med arbeidslivet skal UH-sektoren utvikle en kultur for innovasjon og entreprenørskap som omfatter:

- økt samarbeid
- mer og bedre praksis
- en mer åpen og tilgjengelig høyere utdanning
- studentaktive lærings- og undervisningsformer.

Under de enkelte innsatsområdene skisseres en rekke tiltak regjeringen vil gjennomføre eller utrede. Av særlig relevans er:

1. åpne for at institusjonene selv kan få vurdere om Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) skal inngå i regionale kompetansefora eller andre former for partnerskap,
2. gjennomgå kapittelet om ansettelser i dagens universitets- og høyskolelov med sikte på å forenkle reglene og harmonisere dem med øvrig regelverk
3. fortsette satsingen på fleksibel utdanning og utvikle en strategi for fleksibel og desentralisert utdanning
4. utrede og sende på høring forslag til endringer i egenbetalingsforskriften, og å åpne for at statlige institusjoner kan tilby flere utdanninger til personer med arbeidserfaring mot betaling
5. legge bedre til rette for tverrfaglighet i mastergradsutdanningen gjennom: 1) å klargjøre institusjonenes handlingsrom for fleksibilitet i sammensetning av grader 2) å utrede muligheten for å endre kravene for å kunne tas opp til mastergrad.
6. gjennomgå regelverket for kvalitet i praksis
7. utrede en praksiskoordinatorfunksjon for å bedre samarbeidet mellom utdanningsinstitusjoner og kommuner
8. øke bruken av praksis i staten gjennom 1) departementene går foran ved å tilby praksisopphold til studenter og gi muligheter for mastergradsoppgaver på relevante områder, 2) å sørge for at det utvikles en digital veileder som gjør det enklere for statlige arbeidsgivere å ta imot studenter i praksis og 3) å velge ut noen statlige virksomheter og studieprogrammer/institusjoner som vil følges i en avgrenset periode

Videre er det en rekke tiltak knyttet til praksis i helse- og sosialfag. Ingen av tiltakene er rettet mot partnere i arbeidslivet. Mens det på forskningssiden er tiltak som blant annet skattefunn, er det ikke tilsvarende tiltak for privat sektor knyttet til utdanningssamarbeid. Dette er en utfordring for UH- sektoren da det er klare forventninger til sektoren uten at arbeidslivet har tilsvarende insentiv eller motivasjon til å samhandle. Det er imidlertid en del forventninger til offentlige arbeidsgivere, og departementene vil ta et særlig ansvar.

Meldingen etablerer ikke nye virkemidler. Det vises til programporteføljen i Diku, og noen relevante virkemidler i regi av Forskningsrådet. Videre vises det til en rekke underprogram innenfor Erasmus+. Som oppfølging til meldingen har Regjeringen bevilget 151 millioner kroner til Dikus programmer for økt arbeidslivsrelevans og studentaktiv læring. Videre er EUs rammeprogram for utdanning nærmere doblet for programperioden 2021-2027 sammenlignet med foregående periode noe som innebærer betydelig større mulighet for eksterntfinansiert aktivitet.

Drøftingspørsmål

Hvordan styrke satsinger på tverrfaglighet, innovasjon og entreprenørskap i alle studieprogram på UiB?

Hvordan mobilisere til økt bruk av eksterntfinansierte virkemidler for arbeidslivsrelevans, inkludert å bruke mulighetene i et nytt og større europeisk rammeprogram for utdanning, Erasmus+?

Hvordan gjøre det attraktivt for ulike aktører i arbeidslivet å samarbeide med UiB om utdanning i et livslangt læringsperspektiv? Hva kan UiB tilby arbeidsgiverne?

Ephorte:

Sak 25/21 Åpen vitenskap - Åpne læringsressurser

Drøftingssak

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Arbeidsgruppe for regelverk ifm. åpne læringsressurser.

Møte: mai 2021

Oppfølging av UiBs politikk for åpen vitenskap. *Åpne læringsressurser: Utredning av problemstillinger knyttet til regelverket*

UiBs politikk for åpen vitenskap ble vedtatt av Universitetsstyret 24.9.2020 (sak 101/20), og omfatter bl.a. åpne læringsressurser. Åpne læringsressurser er en del av universitetets vitenskapelige produksjon og viktig for kunnskapsformidling. UiB har som mål at ansatte og studenter skal lage, publisere og bruke åpne læringsressurser som en integrert del av den forskningsbaserte undervisningen.

Et tydelig regelverk knyttet til kvalitetssikring, opphavsrett, personvern, deling og bruk av læringsressurser er vesentlig for punktene knyttet til delingskultur, opplæring og kompetanse. En hurtigarbeidende gruppe, ledet av avdelingsdirektør Maria-Carme Torras-Calvo ved Universitetsbiblioteket, fikk i oppdrag å utrede problemstillinger omkring opphavsrett, personvern og kvalitetssikring i deling av læringsressurser. Arbeidsgruppen har utarbeidet et høringsutkast (vedlagt) som ble sendt på høring 30. april 2021. Høringsfristen er 7. juni 2021.

Utredningen inneholder blant annet et forslag til en definisjon av åpne læringsressurser, samt belysning og drøftinger av ulike problemstillinger knyttet til åpne læringsressurser og opphavsrett, personvern og kvalitetssikring. Utredningen skiller mellom ulike nivåer for deling: ingen deling, deling innad på UiB og deling med allmennheten. Til slutt foreslås det tiltak som kan bidra til å fremme en kultur for deling av læringsressurser ved UiB.

Utdanningsutvalget inviteres til å gi innspill til og diskutere følgende spørsmål:

- om arbeidet er tjenlig for våre forskere og fagmiljøer
- om utredningens forslag bidrar til avklaringer i det videre arbeidet med regelverket knyttet til åpne læringsressurser
- om tiltakene som foreslås vil kunne bidra til å fremme en kultur for deling ved UiB
- om det finnes eventuelle forhold som vil kreve særskilte tilpasninger eller ytterligere utredning

Innspill, tilbakemeldinger og øvrige vurderinger fra Utdanningsutvalget og høringsrunden blir tatt med i slutføringen av arbeidsgruppens arbeid, før den endelige utredningen legges frem for drøfting i Forskningsutvalget i juni.

Maria Carme Torras Calvo
Aavdelingsdirektør Universitetsbiblioteket

Helene Jakobia Thorsen
Universitetsbibliotekar for juridiske fag, Universitetsbiblioteket

03.04.2021

Vedlegg. Åpne læringsressurser. Utredning av arbeidsgruppe for regelverket

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 26/21 Lærernes dag/FP-Dag – status og veien videre

Drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Roald Valle

Møte:20. mai 2021

Bakgrunn

Faglig-pedagogisk dag har siden 1992 vært et åpent arrangement ved Universitetet i Bergen rettet mot lærere i grunn- og videregående skole. Arrangementet har blitt universitetets største etterutdanningstiltak for lærere, og har tradisjonelt sett samlet ca. 1 200 deltakere på campus. Målsettingen har vært å bidra til faglig inspirasjon, styrke kontakten mellom skolen og universitetet, i tillegg til å presentere bredden i forskningsbasert kunnskap fra UiB som er relevant for skolen.

Universitetsstyret opprettet i sin tid Faglig-pedagogisk dag, og besluttet videreføring for perioden 2008-2014 (sak 2008/5737). Etter denne styresaken er arrangementet ikke blitt vurdert og evaluert ytterligere. Arrangementet har bestått av ca. 80 faglige seanser fordelt på undervisningslokaler fra Dragefjellet i nord til Studentsenteret i sør, og skolene i Vestland og Rogaland har innlemmet dagen som en fast planleggingsdag i februar. Tilbakemeldingene fra enkelt deltakere, lærerorganisasjoner og skoleeiere har vært positive, og dagen blir sett på som viktig – også fra UiBs egne ansatte - som en mulighet til å formidle ny kunnskap fra både yngre og erfarne forskere.

Organisering

Dagen har fram til og med 2021 vært koordinert av UiB Videre med støtte fra en nedsatt programkomite som har hatt dialog med lærerorganisasjonene og skoleeierne. UiB Videre har fram til 2020 brukt ca. 3 månedsverk hvert år på koordineringsarbeidet.

Covid19 og arrangementet februar 2021

På grunn av Covid19 kunne vi i 2021 ikke arrangere faglig-pedagogisk dag på samme måte som tidligere. I samråd med rektoratet planla en programkomite (bestående av UiB Videre, lektorutdanningen/Dekomp og kommunikasjonsavdelingen) en heldigital produksjon i samarbeid med Kulturoperatørene. Siden dette uansett måtte bli en annerledes gjennomføring, ble også navnet på dagen endret til *Lærernes dag*. Bakgrunnen for navnebyttet var for det første å forsterke *målgruppeorienteringen* i arrangementet og at dette er en dag som tilbys fra universitetet til lærerne. Tilbakemeldingene på dette navnebyttet har blitt tatt godt imot både på skolene og internt ved UiB. Noen få kritiske røster har ment at navnebyttet begrenser målgruppen for arrangementet når navnet ekskluderer andre profesjoner i skolen, som f.eks. helsesykepleiere og miljøarbeidere.

Lærernes dag 2021 ble gjennomført i universitetsaulaen der dagen ble ledet av konferansier Guri Solberg og inneholdt live-sendinger og paneldebatter (se program vedlagt). I tillegg ble det i forkant produsert ca. 40 faglige foredrag, a 25 minutter som ble sendt på oppsatte tidspunkt i programmet. I samråd med lærerorganisasjonene ble det besluttet fire overordnede faglige spor: 1) *Demokrati og medborgerskap*, 2) *Bærekraftig utvikling*, 3) *Folkehelse og livsmestring* og 4) *Lærerprofesjonen* – alle i tråd med fagfornyelsen i skolen. Valget av disse fire sporene var hensiktsmessig for å strukturere en heldigital produksjon. Bidragsyterne hadde mulighet til å forholde seg til generelle bestillinger hvor det i utgangspunktet ikke ble lagt noen føringer på innholdet. Av ressursmessige hensyn måtte antall bidrag halveres fra ca. 80 til 40, noe som igjen bidro til at det var nødvendig å velge temaer som var aktuelle for så mange som mulig. Dette har både fordeler og ulemper: En av fordelene er vi kunne skreddersy arrangementet under konkrete tematiske overskrifter, noe som er avgjørende for digitale

produksjoner. En av bakkdelene kan være at forhåndsvalgt tematikk i noen grad kan begrense fagmiljøenes mulighet til å vise den faglige bredden man ønsker.

Eksempel på livesending:

<https://vimeo.com/504042229/6994e62e28> (ca. 2:45 min ut i videoen)

<https://vimeo.com/504042671/7ed3889361> (ca. 2:40 min ut i videoen)

Eksempel på pre-produserte opptak

<https://vimeo.com/505109390/5964dc1ca9>

<https://vimeo.com/505109433/3406e105bc>

Økonomi

Faglig-pedagogisk dag som et fysisk arrangement er krevende å gjennomføre. Fordeling av 80 foredrag på ulike lokasjoner krever langsiktig planlegging og tett koordinering og oppfølging. UiB Videre bruker ca. 3 månedsverk til dette arrangementet, og store deler av høstsemesteret går med til å planlegge denne dagen. I tillegg bidrar en programkomite med ulike oppgaver.

Lærernes dag, slik den ble gjennomført i 2021, er mindre ressurskrevende for UiB, men de eksterne kostnadene til produksjon blir høyere. For at et digitalt format skal egne seg er vi avhengig av en profesjonell produksjon med et kostnadsoverslag på ca. kr. 600 000.

Evaluering av Lærernes dag 2021

Både deltakerne og bidragsyterne ble invitert til å evaluere arrangementet i 2021. Alle bidragene var godt besøkt, enten på selve dagen eller i etterkant. Den mest besøkte faglige seansen hadde 1 858 deltakere. Den minst besøkte faglige seansen hadde 109 deltakere. Dette viser at programmet i sin helhet har truffet bra i forhold til lærernes interesse.

Nedenfor gjengis noen av kommentarer fra bidragsyterne som gir et godt bilde av responsen:

Bidragsyter 1

Dette virket som et veldig flott opplegg og jeg har gode erfaringer med opptak og oppfølging.

Bidragsyter 2

Viss Lærernes dag (digitalt) er en permanent erstatning for faglig-pedagogisk dag, mener jeg vi må ha en bred debatt i fagmiljøene omkring hele arrangementet. Jeg mener det er helt avgjørende at fagmiljøene selv står for program

Bidragsyter 3

Først og fremst var det merkbart at dette var godt planlagt og gjennomført fra begynnelse til slutt.

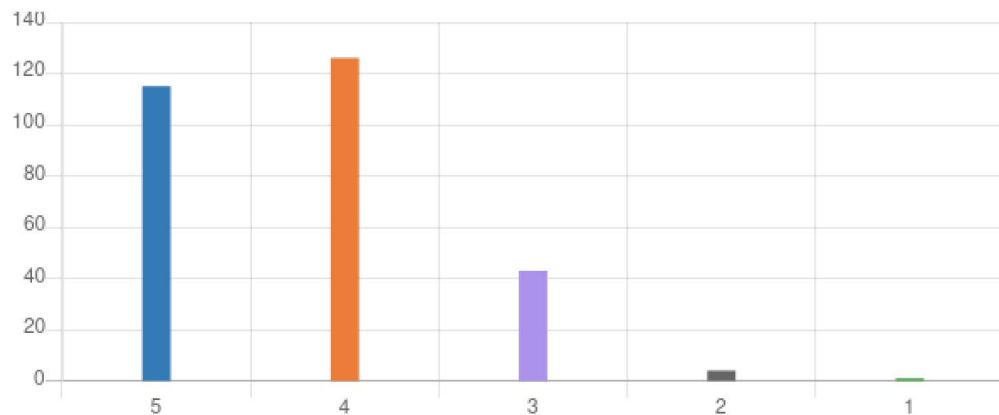
Bidragsyter 4

Takk for fint tilrettelagt arrangement, og supert at vi fikk tilgang til egne foredrag i etterkant.

Evaluering fra lærerne

Alle deltakerne fikk tilsendt evalueringsskjema i etterkant av arrangementet. Evalueringen inneholder mange kommentarer i fritekst som er for krevende å gjengi her, men sitatene nedenfor viser noe av bredden i kommentarene. Vi har også fått mange nyttige tilbakemeldinger som gjelder produksjonstekniske forhold (hva fungerte, hva fungerte mindre godt). Disse har vi ikke oppsummert i denne omgang.

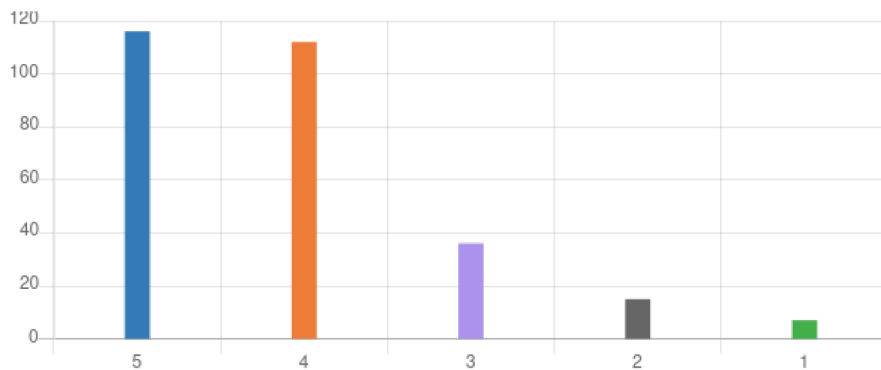
Hva synes du om programmet?

83,4% av deltakerne mener at programmet på Lærernes dag var meget godt eller godt. 14,9% mener det var midt på treet og 1,7% mener at det var dårlig eller meget dårlig.

Hvor nyttig og relevant mener du inndelingen i fire hovedspor knyttet til de gjennomgående temaene i læreplanen er?

286 svar

79,2% av deltakerne mener at de fire faglige sporene var meget nyttig eller nyttig. 12,6% mener det var midt på treet og 7,6% mener at det var lite eller meget lite nyttig.

Deltaker 1

Det er det fantastiske med en sånn meny som dere tilbyr på Lærernes dag. Man kan velge bare det man opplever som relevant.

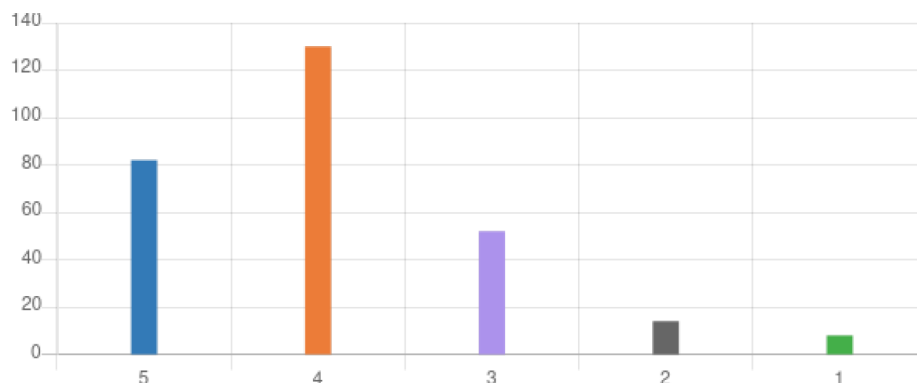
Deltaker 2

Jeg savnet en helt vanlig lærernes dag med foredrag om alt mellom himmel og jord. Vi savner sårt EN dag til input som ikke er hundre prosent nyttig neste dag, men

som kan gi litt inspirasjon og personlig læring. Alt trenger ikke alltid være lagt opp etter læreplaner.

Hvor relevant og nyttig var Lærernes dag 2021 for din egen undervisning og jobb som lærer?

286 svar

74,2% av deltakerne mener at Lærernes dag var meget nyttig eller nyttig for egen undervisning og jobb som lærer. 18,2% mener den var midt på treet og 7,7% mener den var lite eller meget lite nyttig.

Deltaker 1

For oss som ikke bur i Bergen var det heilt fantastisk å sleppe reisetida, og få kursa digitalt. Me kan då anten sitte i fred og ro åleine, eller i lag i klasserom på eigen skule. Eg fekk med meg mykje meir frå foredraga denne gongen.

Deltaker 2

For meg er nyttig og relevant bare en av flere faktorer når jeg synes at Faglig pedagogisk dag...og forhåpentligvis etter hvert Lærernes dag er den beste i hele skoleåret: Så mange tema, så mye snop...kom å få!

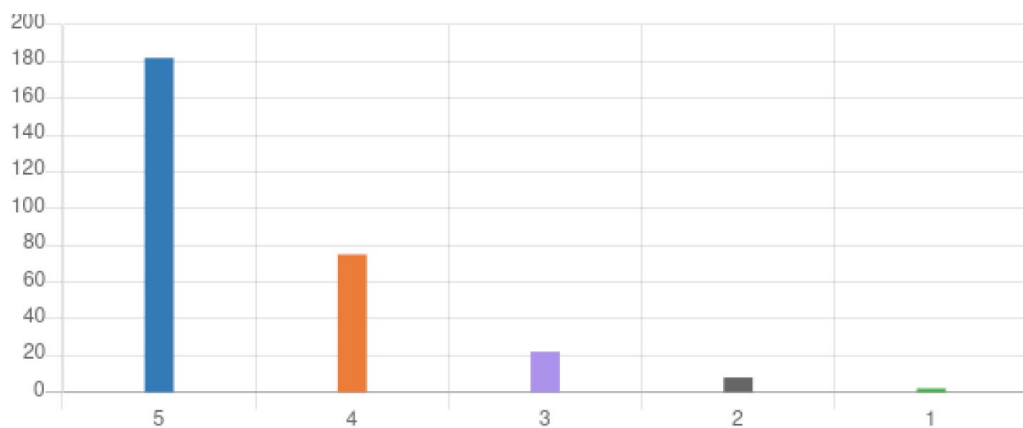
Deltaker 3

Det var relevant - men skulle ønske det ikke var fullt så relevant og at det ikke var det største kriteriet for dagen.

Deltaker 4

Jeg synes det er veldig synd at UIB knytter denne fagdagen så sterkt opp til læreplanen. For mange av oss lærere er dette en dag der vi kan koble ut pedagogikk og læreplaner, og få rent faglig påfyll.

Hvordan synes du et helt digitalt arrangement fungerte?

89% av deltakerne mener at det digitale formatet fungerte godt eller meget godt. 7,6% mener det fungerte midt på treet og 3,5% mener det fungerte dårlig eller meget dårlig.

Deltaker 1

Det er pluss og minus med begge arrangementstyper. Fikk med meg flere foredrag og likte muligheten til å kunne "vandre" litt frem og tilbake mellom ulike foredrag ved årets arrangement. Det er også fint med muligheten til å kunne høre foredragene på et senere tidspunkt. Mistet nok samtidig noe av dybden + det sosiale ved årets modell. I den tradisjonelle formen har jeg nok fått med meg litt færre foredrag, men samtidig lyttet og notert mer konsentrert + hatt mulighet for dialog med andre deltakere og foreleser.

Deltaker 2

Jeg synes årets digitale versjon av lærernes dag fungerte utmerket! Supert at man har tilgang på de ulike presentasjonene i etterkant!

Deltaker 3

Savnet å treffe kollegaer fra andre skoler, men ellers er jeg veldig fornøyd. Fordelen var at det var lett å finne frem og være med på de forelesningene jeg hadde valgt. Det var godt å slippe å løpe mellom forskjellige bygninger/auditorier.

Deltaker 4

Proft opplegg!

Oppsummeringen fra lærerne er at i det store og hele var de meget godt fornøyd med Lærernes dag 2021. En stor fordel med det digitale arrangementet var fleksibiliteten, både i form av at deltakerne kunne delta både på hjemmekontor og på skolen i tillegg til at de hadde mulighet til å få med seg så mange faglige seanser som de ønsket. Arrangementet ble opplevd som profesjonelt og deltakelsen på foredragene viser at programmet traff de aller fleste. Begrensningen i et digitalt arrangement er opplagt muligheten for det sosiale og nettverksskapende aspektet som et fysisk arrangement kan tilby. I et digitalt arrangement er det begrenset hvor mange faglige seanser som er økonomisk forsvarlig å produsere. Dette gir mulighet for å «spisse» arrangementet til tematiske bolker, men begrenser oss i å vise hele bredden i forskningsbasert kunnskap som vi gjerne kan ønske. Et digitalt

arrangement kan tilbys, også utenfor regionens grenser til hele landet, om dette er hensiktsmessig og ønskelig.

Ny branding

Et annerledes arrangement i 2021 gav oss en god mulighet til å fornye et etablert arrangement. Kommunikasjonsavdelingen utarbeidet ny logo som ble benyttet både på nettsiden, i livesendingene og i annen kommunikasjon.

Lærernes dag har stort potensial til å bli en enda viktigere etterutdanningsarena enn tidligere, der UiB kan være en sentral tilbyder av kunnskap. For UiB er dette en viktig mulighet i lys av vårt samfunnsansvar som kunnskapsinstitusjon.

Vi ønsker gjerne en diskusjon i Utdanningsutvalget om framtidige versjoner av denne dagen, slik at vi kan forankre arrangementet best mulig.

Spørsmål til drøfting:

- Hvordan bør arrangementet framover gjennomføres? (digitalt/fysisk/hybrid)
- Hvordan bør arbeidet med Lærernes Dag/Faglig-pedagogisk dag forankres best mulig ved fagmiljøene ved UiB?
- Hvilken rolle bør skoleeiere og lærerorganisasjoner ha for arrangementet?
- Hvordan bør vi velge tematisk overbygning for framtidige arrangementer og hvordan bør faglige bidrag velges fra fagmiljøene?

Vedlegg: Program Lærernes dag 2021

Tidspunkt	Tema	Form	Bidragstere	Faglig spor
09:00-09:26	Åpning	Live – aulaen	Guri Solberg, Guri Melby, Oddrun Samdal, Roald Valle	Plenum
09:30-09:56	Livet er et usikkert prosjekt	Pre-produksjon	Ingvard Wilhelmsen	Folkehelse og livsmestring
09:30-09:55	Smittekamp gjennom tidene	Pre-produksjon	Teemu Ryymin, Astri Andersen	Folkehelse og livsmestring
09:30-09:55	Oppseding til demokrati i fagfornyinga	Pre-produksjon	Kjetil Børhaug	Demokrati og medborgerskap
09:30-09:55	Klimaendringer i Arktisk	Pre-produksjon	Kerim Nisancioglu	Bærekraftig utvikling
09:30-09:55	Utforskning og kritisk tenkning for dybdelæring i naturfag	Live - aula	Stein Dankert Kolstø	Lærerprofesjon
09:30-09:56	Klimasøksmålet	Pre-produksjon	Sigrid Schutz, Jan Fridthjov Bernt	Bærekraftig utvikling

09:30-09:55	Nyhetsbruk i krisetider – Pandemi, klimakrise og politikk	Pre-produksjon	Brita Ytre-Arne	Demokrati og medborgerskap
10:00-10:25	#fårrikesove – Om søvn blant barn	Pre-produksjon	Mari Hysing	Folkehelse og livsmestring
10:00-10:25	En samtale om demokratiet	Live	Elisabeth Ivarsflaten, Anne Lise Fimreite	Demokrati og medborgerskap
10:00-10:25	Hvilket ansvar har enkeltpersoner i kampen for klima	Pre-produksjon	Espen Gamlund, David Vogt	Bærekraftig utvikling
10:00-10:25	Matematikeren og klimaforskeren	Pre-produksjon	Jan Martin Nordbotten, Hans Christian Steen-Larsen	Bærekraftig utvikling
10:00-10:26	Kvifor og korleis nøkkelomgrepa i læreplanverket er essensielt omstridde	Pre-produksjon	Hans Hansteen	Lærerprofesjon
10:00-10:25	Dybdelæring i fremmedspråk	Pre-produksjon	Åsta Haukås	Lærerprofesjon
10:30-10:56	Barn som lever med vold i familien	Pre-produksjon	Unni Heltne	Folkehelse og livsmestring
10:30-10:55	How can literature make us better people?	Pre-produksjon	Laura Sætveit Miles	Folkehelse og livsmestring
10:30-10:55	Hvor mye kritikk tåler velferdsstatens institusjoner?	Pre-produksjon	Marit Skivenes	Demokrati og medborgerskap
10:30-10:55	Brexit – Hvor går veien videre?	Pre-produksjon	Kjetil Evjen	Demokrati og medborgerskap
10:30-10:55	Driver vi mennesker evolusjon?	Pre-produksjon	Katja Enberg	Bærekraftig utvikling
10:30-10:55	Geologiens historie og klimaendring	Live-aulaen	Kikki Kleiven, Eystein Jansen, Tore Furevik	Bærekraftig utvikling
10:30-10:55	Reflektert praksis i møte med fordommer i skolen	Pre-produksjon	Solveig Moldrheim	Lærerprofesjon

10:30-10:55	Fagfornyninga i norskfaget – bidrag til demokrati og medborgerskap	Pre-produksjon	Endre Brunstad	Lærerprofesjon
11:00-11:25	Våg å være	Live - aulaen	Tale Maria Krohn Engvik «Helsesista»	Plenum
11:30-11:55	Å lære livsmestring gjennom skjønnlitteratur	Pre-produksjon	Frode Helmich Pedersen	Folkehelse og livsmestring
11:30-11:55	Musikkterapi i forebyggende arbeid med barn og unge	Live - aulaen	Viggo Krüger	Folkehelse og livsmestring
11:30-11:55	Demokrati og medborgerskap i fremmedspråkene	Pre-produksjon	Hild Hoff	Demokrati og medborgerskap
11:30-11:55	Veien til Europa: Eksternaliseringspolitikk og migranternes beslutninger langs Balkan ruten	Pre-produksjon	Synnøve Bendixen	Demokrati og medborgerskap
11:30-11:55	Miljøpsykologi	Pre-produksjon	Thea Gregersen	Bærekraftig utvikling
11:30-11:55	Magic – Ubehagelig kunnskap	Pre-produksjon	Roger Strand	Bærekraftig utvikling
11:30-11:55	Profesjonsfaglig digital kompetanse (PFDK)	Pre-produksjon	Cecilie Johanne Slokvik Hansen	Lærerprofesjon
11:30-11:55	Akademisk skriving for elever som skal bli gagns studenter	Pre-produksjon	Amund Børdahl	Lærerprofesjon
12:00-12:27	Demokrati og offentlig debatt	Pre-produksjon	Ole Hjortland, Pål Antonsen	Demokrati og medborgerskap
12:00-12:25	Hvor går veien videre for USA?	Live - aulaen	Gunnar Grendstad, Hilmar Mjelde	Demokrati og medborgerskap
12:00-12:26	Radikal innovasjon	Pre-produksjon	Jakob Grandin	Bærekraftig utvikling
12:00-12:25	Bærekraftig utvikling for hvem? Miljøhensyn vs økonomisk vekst	Pre-produksjon	Inger Elisabeth Måren	Bærekraftig utvikling

12:00-12:26	Ekstraordinært vanskelig? Tilpasset opplæring for elever med ekstraordinært læringspotensial	Pre-produksjon	Astrid Lenvik	Lærerprofesjon
12:00-12:26	Bærekraftig utvikling – vår felles framtid	Pre-produksjon	Odd Inge Steen	Bærekraftig utvikling
12:00-12:25	Undervisning om kontroversielle spørsmål	Pre-produksjon	Marie von der Lippe, Christian Lomsdalen	Lærerprofesjon
12:30-13:00	Q&A Helsesista og avslutning	Live – aulaen	Tale Maria Krohn Engvik «Helsesista», Guri Solberg	Plenum

I plenumsesjonene bidro også et faglig panel som besto av Viggo Krüger, Silje Skjelvik og Erik Aarebrot, ledet av Guri Solberg.

Ephorte:

**Sak 27/21 Rapport fra forprosjekt Arbeidslivsportalen fase
II**

Orienteringssak

Notat

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 20. mai 2021

Bakgrunn

[Sak 7/21 Arbeidet med arbeidslivsrelevans – status og veien videre](#) ga en oversikt over arbeidet med den nasjonale Arbeidslivsportalen (ALP) og status for fase 1 og fase 2 for henholdsvis profesjons- og disiplinutdanninger. Denne saken handler om forprosjektet til fase 2, som nylig er avsluttet. I forprosjektet, som er delvis betalt av UiB, har vi jobbet tett sammen med UNIT og et konsulentselskap, Sopra Steria. Flere fagmiljøer ved UiB har blitt kontaktet som en viktig del av undersøkelsene som ble gjort, med spørsmål om å dele erfaringer og kunnskap fra praksisemner i disiplin-utdanningene, og hvordan prosessene i fagmiljøene foregår. Det overordnede målet har vært at ALP skal bli mest mulig relevant for dem som faktisk skal bruke den og deres behov. UiB så det som særs viktig å synliggjøre nettopp fagmiljøenes, studentenes og administrasjonens behov, slik at disse kan ivaretas i utviklingen av fase 2 av ALP for disiplinutdanningene.

Rapporten fra Sopra Steria er vedlagt.

Forståelse av oppdraget og metode

Den opprinnelige forståelsen av oppdraget baserte seg på en antagelse om at (de fleste) funnene ville kunne være direkte relevante for videreutvikling av ALP, dette kommer tydelig frem i den opprinnelige målforståelsen i den forstand at det pekes på fase 1 og utgangspunktet der med arbeidet som er gjort med den versjonen og funksjonene som er på plass allerede for profesjonsutdanningene. Sopra Steria kommuniserte nokså raskt at funnene de gjorde gjennom samtaler med ansatte og studenter ved UiB pekte på en mye bredere forståelse og behov knyttet til praksis og arbeidsrelevans. Målforståelsen er derfor endret til hvordan målet om mer arbeidsrelevans i studiene kan nås, heller enn det smalere fokuset på å passe inn disiplinutdanningenes behov til allerede eksisterende funksjoner i ALP.

Forbehold som må nevnes er at det kun er praksisemner som er undersøkt og aktører tilknyttet disse som ble intervjuet. Andre former for arbeidslivsrelevans i disiplinutdanningene og dermed ev. andre behov brukerne har, er dermed ikke avdekket per i dag. Forprosjektet ble gjennomført over en periode på fire uker, med kort tid til å finne informanter ved UiB, så hvem som var tilgjengelig til ønsket tidspunkt i løpet av de første ukene er også en faktor. Informantene som er intervjuet tilhører de tre store disiplin-faglige fakultetene: Det humanistiske fakultet, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet: ansatte, studenter og arbeidsgivere tilknyttet konkrete praksisemner.

Tema som de fleste kom tilbake til var:

- i. Prosesser for hvordan praksis gjennomføres
- ii. Relasjonen mellom fagansvarlig, arbeidsgiver og student
- iii. Holdninger i academia og arbeidsliv

Funn og anbefalinger

Funnene i rapporten er kategorisert i fire hovedområder: **1. Mål og strategi, 2. Systemets funksjon, 3. Organisering og samarbeid, 4. Prosesser**. Hvert område presenterer funn som understøttes av utvalgte sitater og Sopra Sterias egne observasjoner, og avsluttes med anbefalinger. Rapporten i sin helhet avsluttes så på siste side med ni overordnede anbefalinger om videre arbeid hvor ansvaret for oppfølging plasseres hos universitetet, UNIT eller begge i samarbeid. De fleste anbefalingene som peker på at universitetet må «gjøre noe», viser til internt kvalitetsarbeid:

- Universitetet bør forankre «gode opplevelser» (i praksis) som et mål i seg selv.
- Universitetet bør vurdere hvordan man kan etablere «god matchmaking» i større skala, uten at det går på kompromiss med verdien av personlige relasjoner.
- Universitetet bør undersøke hvorfor praksisemner er organisert som de er nå.
- Universitetet bør utvikle arbeidsrelevante aktiviteter i samarbeid med arbeidslivet
- Universitetet bør etablere aktivt lærings- og forbedringsarbeid på arbeidsrelevante aktiviteter.

Disse anbefalingene bygger på noen premisser og funn som beskrives mer utfyllende i rapporten.

Veien videre for fase 2

Per nå er det ikke grunn til å si at disiplinutdanningene våre har åpenbare behov for digital/teknisk støtte via ALP, men videre utredninger planlagt av UNIT i fase 2 kan fortsatt avdekke slike behov. For eksempel er det kun praksisemner i disiplinutdanningene som er undersøkt per nå. Støtte til for eksempel oppgavesamarbeid og andre aktiviteter kan fortsatt være relevant i fase 2. Informantene er mer opptatt av kvalitetsmessige endringer enn av spesifikk digital støtte.

UNIT tar rapporten fra forprosjektet med seg som en del av kunnskapsgrunnlaget for videre arbeid med ALP. De har på bakgrunn av rapporten sett seg ut såkalt «matchmaking» mellom studenter og arbeidsgivere som et område å jobbe videre med. De ønsker også å undersøke ulike prosesser knyttet til praksis, oppgaveskriving, avtalehåndtering, og signerings- og vurderingsprosesser. De har nylig kontaktet UiB igjen for å snakke med 3-5 av de samme ansatte som ble intervjuet i forprosjektet for å hente inn kunnskap rundt prosess og dokumentasjon av dagens metoder. Dette arbeidet pågår nå.

I en beskrivelse av utredningsbehovet skriver UNIT at de ønsker å understreke at målsetningen er å identifisere hvilken systemstøtte som kan gi verdi, og ikke å erstatte relasjonsbyggingen som er et viktig element i denne typen prosesser. Dette siste poenget er viktig fordi UiB og resten av UH-sektoren ikke vil få noen gevinster fra en portal som ikke svarer på de faktiske behovene.

Denne rapporten kan likevel gi merverdi i seg selv fordi den peker på hvordan UiB kan jobbe med kvaliteten i arbeidslivsrelevante emner i utdanningen, uavhengig av eventuell fremtidig digital støtte i en portal som ALP. Arbeidet som gjøres fremover for å øke kvaliteten i arbeidslivsrelevante emner og aktiviteter må selvsagt sees i sammenheng med den nylige [Meld. St. 16 \(2020-21\) Utdanning for omstilling — Økt arbeidslivsrelevans i høyere utdanning](#).

Den vedlagte rapporten legges frem for Utdanningsutvalget til orientering.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 28/21 Digital grunnkompetanse- rapport

Drøftingssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 20. mai 2021

Oppretting av tverrfaglig arbeidsgruppe – digital grunnkompetanse for UiB-studenter

Bakgrunn:

Den tverrfakultære «Styringsgruppen for IKT-satsing ved UiB» ble opprettet av Utdanningsutvalget i møtet 14.11.19 (sak 59/19) for å følge opp og videreutvikle anbefalingene fra rapporten «*IKT UiB – forslag til UiBs satsing på IKT*», og generelt videreføre og komme med anbefalinger rundt arbeidet med tverrfaglig IKT-utdanning. Styringsgruppens eget mandat inneholder følgende punkt relaterte til utvikling av en basispakke for nødvendig minstekompetanse innen IKT og «Data literacy» for alle UiBs studenter:

Etablering av opplegg for utvikling av digital kompetanse hos studenter

- Sette ned en arbeidsgruppe for å utarbeide opplegg for utvikling av digital kompetanse for UiBs studenter.
- Opplegget skal bygge på forventede digitale ferdigheter fra videregående skole, og bør fokusere på digital kildekritikk, digital sikkerhet, etikk og demokrati i et digitalt samfunn, og grunnleggende programmeringsferdigheter.
- Følge opp arbeidsgruppens arbeid. Når forslag til opplegg foreligger, legges det fram for Utdanningsutvalget.

Ovenstående bestilling ble diskutert i styringsgruppens møter, og konkretisert til følgende mandat for oppretting av arbeidsgruppen:

Mandat:

Foreslå innhold i pakker for digital grunnkompetanse på to nivåer:

- *En digital grunnpakke som kan inkorporeres i eksisterende emne(r) ved de ulike fakultetene.*
- *Et poenggivende tverrfakultært emne*

Tilbudet skal ikke ha hovedfokus på programmering, siden både SV- og MN-fakultetene allerede tilbyr dedikerte grunnkurs i dette. Fokus skal være på nødvendig basiskunnskap, ferdigheter og kompetanse for å kunne orientere seg i et stadig mer digitalisert samfunn, og forstå både utfordringer og muligheter digitalisering gir («Data literacy»).

Arbeidsgruppen skal:

- Komme med anbefalinger om innhold og form. Digital kildekritikk, digital sikkerhet, etikk og demokrati i et digitalt samfunn og aspekter knyttet til personvern er elementer som bør inngå.
- Innhente informasjon om hvordan slike tilbud er organisert ved andre institusjoner nasjonalt og utenlands
- Komme med anbefalinger om hvordan et slikt tilbud best kan organiseres ved UiB
- Vurdere ressursbehov
- Vurdere om en slik pakke også kan være aktuell å tilby som EVU

Arbeidsgruppens sammensetning:

- Senterleder SLATE/professor Barbara Wasson, Psykologisk fakultet (gruppens leder)
- Rådgiver Magnus Svendsen Nerheim, UiB læringslab
- Universitetsbibliotekar Pål Steiner, UB
- Professor Fredrik Manne, Institutt for informatikk/MN
- Førstemanuensis Malgorzata Cyndecka, Juridisk fakultet
- Førstemanuensis Truls André Pedersen, Infomedia/SV
- Studentrepresentant Martine Jordana Baarholm, Nestleder Studentparlamentet
- Rådgiver Iren Igesund, Studieveilingen, sekretær

Tidsramme:

Arbeidsgruppen har hatt ni møter: 6.1, 20.1, 10.2, 14.2, 4.3, 17.3, 24.3, 14.4 og 21.4. Møtene er blitt arrangert digitalt. I tillegg har Barbara Wasson hatt individuelle møter med alle i gruppen og det har vært møter i mindre grupper for å diskutere løsninger. Utenom det har det vært et møte med ansvarlige for ex.phil. på HF-fakultetet og e-post korrespondanse med de ansvarlige for dannelsesemner. Flere har bidratt til å innhente informasjon om kurstilbud ved UiB, nasjonalt og internasjonalt. Gruppen leverte sin rapport til styringsgruppen den 30. april 2021.

Rapporten

I rapporten blir det anbefalt:

- Digitalt grunnkurs (uib.no/digitalstudent) blir obligatorisk
- Kildekritikk må inn i alle studieprogram og være obligatorisk.
- Digital grunnpakke: Designe og utvikle de anbefalte modulene som kan brukes frittstående og integreres i emner på 100-nivå, ex.phil., ex.fac og i det tverrfaglige 10 stp emnet.
- Utviklingen av et tverrfaglig 10 stp emne *Deltakere i en datarik verden*. Kurset skal bruke de enkeltstående digitale modulene, kan videreutvikles som et EVU-tilbud og vurderes om det kan være et dannelsesemne.
- En spennende mulighet vil være å tilby et 10 stp. emne, der studentene selv kan sette det sammen med utgangspunkt i de anbefalte modulene.

Presentasjons av rapporten i styringsgruppen for IKT-satsing ved UiB- innspill fra styringsgruppen

Barbara Wasson presenterte rapporten for styringsgruppen i et møte 4. mai. I den forbindelse har det kommet følgende tilbakemeldinger fra styringsgruppen:

Styringsgruppen for IKT- satsing UiB» fikk presentert rapporten fra «Arbeidsgruppe- digital grunnkompetanse» i møte 4. mai 2021. Det var bred enighet der om at arbeidsgruppen har levert en meget god og nyttig rapport som setter søkelyset på relevante problemstillinger, utfordringer og løsninger i arbeidet med å tilby alle UiBs studenter nødvendig digital basiskompetanse.

Arbeidsgruppen har utredet behov og løsninger på tre ulike størrelsesnivå;

- Et kort digitalt «grunnkurs» som bør være obligatoriske for alle UiBs studenter.
- 14 ulike moduler som belyser ulike aspekter ved digital kompetanse og «data literacy». Hver modul er av relativt begrenset omfang (arbeidsmengde på en enkelt modul kan tentativt tilsvare rundt 1 studiepoeng) Disse modulene kan kombineres på ulike måter og inngå som selvstendige deler i ex.fac/ex.phil eller disiplinære kurs på de ulike fakultetene. En av disse modulene, som omhandler «Kildekritikk», foreslås å være obligatorisk for alle UiBs gradsstudenter.
- Et studiepoenggivende kurs (Deltakere i en datarik verden» -10 stp) som i stor grad kan bygges opp ved å kombinere innhold fra et utvalg av de 14 enkeltmodulene. Eventuelt kan det i tillegg også utredes et dannelsesemne (Digital dannelse – 5 stp).

Styringsgruppen mener at konseptet med å tilby frittstående moduler i en rekke tema innen digital- og datakompetanse (blant annet kildekritikk, personvern, data- og informasjonsforståelse, visualisering, datasikkerhet, analyse og kritisk bruk av data) er en god modell som gir stor fleksibilitet og mulighet til å tilpasse seg ulike typer bruk og behov, potensielt også som EVU-tilbud. Rapporten peker også konkret på hvilke miljøer som har kompetanse og kan gis i oppgave å utvikle/drifte ulike moduler, og understreker at den samlede «modulporteføljen» må utvikles tverrfaglig og dra veksler på kompetanse som finnes ved flere ulike fakultet.

Styringsgruppen var videre enige om at det nå er viktig at det legges en god plan for ansvarsfordeling og videre oppfølging av rapporten, slik at arbeidet med å utvikle konkrete kurs og moduler har rask fremdrift.

Styringsgruppen foreslår følgende punkter til drøfting:

- Den overordnede modellen fra arbeidsgruppen som grunnlag for å heve studentenes kompetanse innen «Data literacy» i et stadig mer digitalisert samfunn.
- Hvor store ambisjoner bør vi ha når det gjelder dimensjonering av tilbudet på vegne av UiBs studentmasse? Hva bør være et tilbud/obligatorisk for alle/mange/noen få?

- Er det andre moduler enn dem som arbeidsgruppen har trukket frem som kan være aktuelle? Bør det også utvikles andre moduler tilpasset behov på enkeltfakultet?
- Hvordan bør prosessen følges opp videre og av hvem?
- Hva bør prioriteres høyest med hensyn på tidsplan og ressursbruk?

Det anbefales at innspillene til Utdanningsutvalget sendes til styringsgruppen for videre oppfølging.

Saken legges fram for Utdanningsutvalget til drøfting.

Rapporten er vedlagt.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte:

Sak 29/21 Melding om internasjonalisering

Orienteringssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 20. mai 2021

Studieavdelingen lager årlig en rapport om internasjonal mobilitet (eget vedlegg) som presenterer nøkkelinformasjon om inn- og utreisende studentmobilitet, internasjonale gradsstudenter og andre typer mobilitet. Dette notatet gir en orientering om hovedtrekkene for studentmobilitet i 2020 og redegjør for ulike tiltak som har blitt gjort ved UiB i forbindelse med koronaviruspandemien.

Videre gis en orientering om arbeidet med en mulig anskaffelse av nytt studentmobilitetssystem for BOTT institusjonene.

Til slutt gis en kort oppdatering om oppfølging av ny Erasmus+ programperiode.

Studentmobilitet i 2020

Mobilitetsrapporten for 2020 viser en forventet negativ effekt av koronapandemien på studentmobiliteten. Likevel er det en stor gruppe studenter, 452 utreisende og 780 innreisende studenter, som har gjennomført utvekslingsopphold. Flertallet av utreisende og innreisende studenter fullførte oppholdet våren 2020.

Gjennom året skapte koronasituasjonen mye utfordringer og usikkerhet for studentmobilitet. Etter vedtak om nedstenging i mars 2020 iverksatte UiB tiltak for å hente hjem alle utvekslingsstudenter. Det ble gitt praktisk og økonomisk bistand der det var nødvendig. Hjemreiste studenter som fikk problemer med å fullføre emner ved vertsinstusjonen fikk tilbud om etteroppmelding ved UiB. Det ble opprettet et krisefond for å støtte internasjonale studenter som fikk økonomiske vanskeligheter på grunn av situasjonen og som falt utenfor Lånekasseordninger og andre stipendordninger. Om lag 50 studenter fikk innvilget slik støtte.

Samtidig fortsatte forberedelser for ut- og inn-mobilitet i vårsemesteret som normalt i påvente av avklaringer. I brev fra Kunnskapsdepartementet 30.april ble sektoren oppfordret til å jobbe for en så normal situasjon som mulig for studentutveksling høsten 2020. I tråd med departementets ønske fortsatte UiB å arbeide for å tilrettelegge for studentutveksling, men basert på reiseråd fra Utenriksdepartementet i mai ble det besluttet at UiB ikke kunne tilrettelegge for utveksling utenfor Europa.

Før høstsemesteret 2020 var UiB eneste universitet i Norge som åpnet opprettholdt tilbud om både ut- og innveksling. I tråd med nasjonale reiseråd ble utvekslingsreiser vurdert som nødvendige reiser, men studentene ble allikevel anbefalte å følge situasjonen i vertslandet nøye. Det var totalt 81 utreisende og 256 innreisende i høstsemesteret. Alle innvekslingsstudenter som søkte, fikk tilbud om bolig fra Sammen. Studenter fra «røde» land med karanteplikt fikk tilbud om å bli testet for COVID-19. Det internasjonale studentmottaket i august ble erstattet av en digital velkomstsereoni og fakultetsvise fysiske møter.

Før søknadsfristen for utveksling våren 2021 ble det bestemt at søkere utenfor Europa også kunne få et tilbud i Europa. UiB arbeidet i det lengste for at det skulle være mulig å gjennomføre utveksling til læresteder utenfor Europa, men etter en totalvurdering ble konklusjonen i oktober at slik utveksling ikke kunne tilbys våren 2021. Etter høstuttaket var opprinnelig i overkant av 300 studenter registrert med utveksling i vårsemesteret 2021. Per april er det 120 studenter som er registrert med utveksling vårsemesteret 2021. Stengte

grenser, kanselleringer fra mottakende lærested og trekk fra studenter grunnet usikkerheten er blant hovedårsakene til nedgangen.

Det var forventet rundt 350 internasjonale innreisende studenter våren 2021, hvorav ca. 220 kom til UiB allerede i løpet av uke 1. Sammen inngikk avtale med De Bergenske om karantenehotell og UiB dekker opphold og kost for de internasjonale studentene. Studentene fikk tilgang til studentbolig hos Sammen etter avsluttet karantene. Det ble arrangert et digitalt velkomstprogram for studentene mens de var i karantene, og det ble også tilbudt daglige digitale treffpunkt i perioden 5. – 12. januar. I tillegg ble det gjennomført digitale fakultetsvise møter 14. og 15. januar.

Internasjonalt mastergradsopptak

UiB hadde et rekordstort antall søknader til mastergradsprogram i 2020 – 2858 søknader, en oppgang fra 2427 søknader i 2019. Innen tilbudene ble sendt ut i mai 2020 hadde koronapandemien satt sitt preg på situasjonen. Basert på mulighetene innenfor de ulike programmene valgte UiB å tilby denne søkergruppen alternativer; enten digitalt førstesemester høsten 2020, utsatt studiestart til våren 2021, eller reservasjon av studieplass til høsten 2021.

Mange av de som fikk opptak benyttet seg av muligheten til å reservere plassen. Det var i 2020 hele 284 ja-svar på 290 tilbud, mot 159 ja-svar på 296 tilbud i 2019. De som fikk opptak H-2020 og ville reservere plassen måtte søke på nytt høsten 2020 for å bekrefte interessen. Av de som reservert studieplassen sin benyttet bare halvparten seg av denne muligheten. Av søkermassen klarte en del å komme høsten 2020 (70 møtt, noen utsatte til våren og mens noen igjen har fått utsatt oppstart og planlegger ankomst høsten 2021.

Innføring av unntak medførte mye ekstra tilrettelegging (depositum, bolig, koronahotell, mat, opphold, kommunikasjon og korrespondanse med nye studenter). På tross av innførte unntak er frafallet høyt, selv om det ikke er lett å si om det er naturlig frafall eller koronarelatert. Mest sannsynlig begge deler. Unntakene som ble innført har også hatt noen uheldige konsekvenser for opptak i 2021, Det matematisk-naturfaglige fakultet besluttet å ikke utlyse i mastergrad internasjonalt med bakgrunn i det høye antallet med utsatt oppstart og den fortsatt usikre situasjonen.

Kommentarer til hovedtrekkene i 2020:

- Antall innreisende og utreisende studenter går ned. Effekten av koronapandemien vises særlig på tallene for høstsemesteret 2020. Antallet utreisende studenter var 371 i vårsemesteret og 81 i høstsemesteret. Tilsvarende for innreisende var 614 vår og 256 høst.
- Det er registrert 18 utreisende studenter og 2 innreisende med avbrudd etter 3 måneder, og 46 utreisende og 2 innreisende med avbrudd før 3 måneder. Avbrudd etter 3 måneder inngår i de rapporterte tallene.
- Reduksjonen i utreisende er høyest i kategorien Bilaterale og lavest for Erasmus+. Hovedårsaken er beslutningen om å avlyse for mobilitet utenfor Europa høsten 2020.
- Som tidligere år er det fortsatt ubalanse mellom inn- og utreisende studenter. I 2020 kom det 418 flere studenter inn til UiB enn det UiB sendte ut (differansen var på 432 året før). Ubalansen er fortsatt størst innenfor Erasmus+, der det kom 708 studenter

inn, mens 249 ble sendt ut. På bilaterale avtaler kom det inn 113 studenter og UiB sendte ut 165 studenter.

- Andel ferdige kandidater som var på utveksling i løpet av studiene viser en marginal oppgang fra året før, fra 25,1 til 25,7 prosent. Dette kan forklares med økningen i antall utreisende i 2018 og 2019. Effekten av koronapandemien og nedgang i studentmobiliteten vil først vises på andel avlagte grader med utveksling de neste årene.
- I Nordplus-nettverket er stipendsatsene lavere enn i Erasmus+-programmet. Nordisk råd åpnet fra 2018 for at Nordplus-nettverk kan bruke Erasmus-stipend til å finansiere studentutveksling og flere nettverk ha nå gått over til Erasmus+ som sin hovedfinansieringskilde.
- De aller fleste reiser på utveksling gjennom avtale eller nettverk. Bare 22 studenter (4,9 prosent) reiste ut som individ/freemover, altså utenfor avtale.
- Kjønnsbalanse: både på inn- og utreise er kvinnene i flertall; 68 prosent på utreisende og 67 prosent på innreisende.

Mulig anskaffelse av nytt studentmobilitetssystem

Unit forprosjekt

Unit leverte i september 2020 rapport fra forprosjektet «[Digitalisering av studentutveksling](#)» hvor sektorens behov for studieadministrative løsninger for studentmobilitet ble beskrevet. Dagens situasjon i sektoren er at det ikke finnes standardiserte arbeidsmåter for behandling av utveksling og at ulike prosesser og rutiner har utviklet seg lokalt over tid.

Rapporten fra Unit presenterte to alternative veier for å løse utfordringene:

- Egenutvikling av nytt system for studentutveksling
- Anskaffelse av tredjepartssystem med nødvendige integrasjoner mot fellessystemer

Etter behandling i Unit sine råd og utvalg ble det pekt på et klart behov, men ikke tatt en beslutning om å gå videre med noen av de presenterte alternativene. Digitalisering av studentmobilitet er nå prioritert bak modernisering av FS og arbeidslivsportalen. Rapporten viser likevel at et tredjepartssystem med integrasjoner mot fellessystemer kan dekke behovene.

Dagens situasjon

FS kan ikke utføre grunnleggende driftsoppgaver innen utveksling. Dagens løsning for behandling av søknader for utreisende og innreisende er ikke skreddersydd til formålet. Både ved UiB og andre institusjoner brukes derfor ressurskrevende og sårbare manuelle løsninger eller støttesystemer for å kunne utføre oppgavene.

De store digitaliseringssatsingene i Erasmus+ 2021-27 vil medføre implementering av nye fellesløsninger i årene fremover (Online Learning Agreement, Online Inter-Institutional Agreement, Nominasjonsverktøy, Resultatoverføringsverktøy). De nye løsningene i Erasmusprogrammets Dashboard dekker ikke de samlede behovene innen studentmobilitet og kan gi merarbeid og mer oppstykkede prosesser om funksjonene tas i bruk som en «minimumsløsning» og tilpasses dagens manuelle prosesser.

Samtidig stilles høye forventninger i Melding til Stortinget 7: *En verden av muligheter* om blant annet sterk økning i studentmobiliteten. Det er behov for forenkling og effektivisering for å kunne imøtekomme kravet.

Initiativ fra NTNU

På Erasmusseminaret (3.12.20) informerte Unit om status quo og inviterte sektoren til å komme med initiativ. På bakgrunn av dette la NTNU fram sitt syn på behovet for StudieBOTT (27.1.21) og tok initiativ til dialog med Unit for å undersøke mulighetene i å igangsette en egen innkjøpsprosess. Basert på NTNUs framlegg av saken ble det satt sammen en arbeidsgruppe i BOTT som hovedsakelig består av personer fra de internasjonale kontorene, foreløpig støttet av IT, Innkjøp og FS-gruppen ved NTNU.

Videre prosess

Basert på en «Request for Information» pekte forprosjektet til Unit på tre kommersielle aktører som så ut til å kunne dekke behovene: QS Unisolutions GmbH som tilbyr MoveOn, SOP som tilbyr Mobility Online og Solenovo som tilbyr SoleMove. Etter innledende møter har arbeidsgruppen i BOTT fått demonstrasjoner fra disse tre aktørene og arbeider nå med ikke-teknisk kravspesifikasjon («må-krav» og «bør-krav») i forberedelse til anbudsrunde. Gruppen er i kontakt med partnerinstitusjoner i utlandet som benytter de aktuelle verktøyene.

Når gruppen er omforent om kravene kan en konkret anskaffelsesplan utarbeides. Units ønske om samordning i sektoren kan møtes på to måter, enten ved at anbudsdokumenter stilles til disposisjon for Unit og resten av sektoren etter gjennomført innkjøp, eller ved at BOTT åpner opp for at alle institusjoner som ønsker det kan stå som rettighetshavere eller opsjonshavere i anbudsrunder.

En potensiell anskaffelsesprosess for nytt helhetlig studentmobilitetssystem er godt forenelig med BOTT samarbeidets ønske om felles, standardiserte administrative og tekniske tjenester og prosesser. Løsningen og erfaringene som gjøres kan også komme resten av universitets- og høyskolesektoren til gode.

Nytt Erasmus+ program 2021-27

Den nye Erasmus+ programperioden starter høsten 2021 og første utlysning er nå klar. Det er planlagt en egen sak om erasmusprogrammet til UU tidlig høsten 2021.

Erasmusprogrammet går inn i en ny programperiode 2021-2027, og våren 2020 startet vi prosessen med å fornye våre Erasmus-avtaler med fakultetsvise møter og informasjon i ePhorte (20/4768) og på e-post. På grunn av forsinkelser i utvikling av digitale verktøy for avtalefornyingen, ble prosessen utsatt ett år. Fornying av Erasmus-avtaler vil koordineres og gjennomføres av Studieavdelingen for alle fakultet ved UiB, etter at vi har mottatt tilbakemelding fra fakultetene. Alle avtaler skal være på plass innen 1.1.2022, og vi trenger hele høstsemesteret for å gjennomføre dette.

UNIVERSITETET I BERGEN

Universitetets Utdanningsutvalg

Ephorte: 2021/5552

Sak 30/21 Planer for opptaket 2021

Orienteringssak

Til: Universitetets utdanningsutvalg

Fra: Studieavdelingen

Møte: 20. mai 2021

Bakgrunn

Saken inneholder rutiner for gjennomføring av det samordna opptaket og masteropptaket, samt milepælsplaner og beskrivelser av årets endringer i opptakskrav og praksis. Tiltak som gjøres nasjonalt og lokalt, i form av beredskapsplaner, endringer som skal bidra til forenkling av saksbehandlingen og løsninger for utsatte søkergrupper, er også beskrevet i saken. Opptak til etter- og videreutdanningsstudier er også omtalt.

Som vedlegg til saken foreligger:

- Utfyllende informasjon om opptaksrunder og prinsipper for gjennomføring
- Milepælsplaner for opptakene

Det samordna opptaket

For studieåret 2021/2022 lyser UiB ut 108 studieprogram i det samordna opptaket. Opptaksrammene ble fastsatt i Universitetsstyret, sak 132/20. Ansvaret for gjennomføring er delegert fra fakultetene til Studieavdelingen (SA). KMD gjennomfører egne opptak til grunnstudier.

Nasjonale endringer i årets opptaksrunde

På grunn av koronasituasjonen vil det også i 2021 være endringer i det samordna opptaket. Skriftlige skoleeksamener i videregående skole gjennomføres ikke i 2021. Avgangselevene får vitnemål med fritak for aktuelle eksamener, disse regnes ikke inn i karaktersnittet. Kunnskapsdepartementet har etter innspill fra UNIT vurdert det slik at dette ikke vil medføre noen endring i hvordan vi saksbehandler og gjennomfører opptaket.

Lokale endringer i årets opptaksrunde

Nye studieprogram

UiB lyser ut følgende nye studieprogram gjennom Samordna opptak (SO) i år:

- Integriert masterprogram (sivilingeniør) i informasjonsteknologi og økonomi
- Bachelorprogram i kunstig intelligens
- Integriert lektorprogram med fordypning i sosiologi (samfunnsfag)

Nedlagte studieprogram

Følgende studieprogram er nedlagt og lyses ikke ut i årets opptak:

- Bachelorprogram i IKT
- Bachelorprogram i politisk økonomi

Kjønnspoeng på profesjonsstudiet i psykologi

Profesjonsstudiet i psykologi har fått innvilget ett kjønnspoeng for mannlige søkere i både kvoten for førstegangsvitnemål og i ordinær kvote. Departementet har tatt hensyn til vår opprinnelige søknad fra 2018, og vedtaket gjelder i tre nye år, til og med opptaket 2023/2024.

Endrete opptakskrav for realfagsstudier

De spesielle opptakskravene til Bachelorprogrammene i bioinformatikk, datateknologi og datasikkerhet er endret fra REALR2 til MARTS. Mens programmene tidligere krevde matematikk R1 og R2 samt et annet realfag på høyeste nivå, krever de nå kun matematikk R1 (eller S1 og S2). Endringen er i tråd med nasjonale anbefalinger for opptakskrav til informatikkutdanninger.

Bachelorprogrammet i kjemi trekker seg ut av prøveordningen med REALR2-krav og går tilbake til det opprinnelige REALFA-kravet.

Informasjon til søkere i det samordna opptaket

UNIT sender hvert år Retningslinjer for samordna opptak til alle læresteder. I år var det med grunnlag i GDPR, presisert at personopplysninger i det samordna opptaket er samlet inn for opptaksformål og kun kan brukes til formål som er nødvendig for å behandle søknaden. Dette gjelder frem til etter at tilbud er sendt ut. UiB har derfor vurdert at vi kun kan sende ekstra informasjon til søkere vi er saksbehandler for, i praksis betyr dette ca. 12.000 førsteprioritetssøkere. Ca. 1000 av våre førsteprioritetssøkere har SO eller et annet lærested som saksbehandler.

Hva gjør SO

Samordna opptak administrerer felles utsending av varsler og svarbrev til alle søkere.

- Varsler om frister på SMS og e-post
- Opptaksbrev/svarbrev med studium- og lærestedsspesifikk informasjon 20. juli

Hva gjør SA

Plan for utsending av informasjon lages i samarbeid med redaksjonsrådet. Sentral koordinering er viktig for å sikre likebehandling og helhetlig informasjon til nye studenter.

- Innhenter informasjon fra fakultetene som skal inngå i opptaksbrevet fra SO
- Sender varsel om mangler ved søknad på e-post som del av saksbehandlingen
- E-post 20. april sendes til alle søkere som har UiB som førsteprioritet og UiB som saksbehandler
- Informasjon til nye studenter på studieprogramsidene

Hva gjør fakultetene

1. Fakultetene sikrer at informasjon knyttet til semesterstarten og undervisningsform for høstsemesteret er oppdatert til enhver tid.

Informasjon til førstevalgssøkere – «fredningspakten»

Lærested som deltar i det nasjonale samordnede opptaket, godtar de retningslinjene som ligger til grunn for den praktiske gjennomføringen av opptaket. Her inngår at informasjon om

lærestedene kun kan sendes til egne førstevalgsøkere i perioden mellom søknadsfristen (15. april) og hovedopptaket (20. juli). Dette er kjent som «fredningspakten», som i praksis betyr at ingen nivå ved UiB skal kontakte søkere som har andre lærested enn UiB som sitt førstevalg i denne perioden. Bakgrunnen er at antallet søkere på dette tidspunktet er kjent.

Masteropptak

For studieåret 2021/2022 lyser UiB ut:

- 109 søknadsalternativ på master, fordelt på 70 studieprogram

Masteropptak i denne saken referer til det sentraliserte masteropptaket. Opptak til masterprogram i utøvende musikk, kunst og design gjennomføres ved KMD med andre og tidligere frister, og refereres kun til i milepælsplanene i vedlegget.

Opptaksrammene ble fastsatt i Universitetsstyret, sak 132/20. Ansvar for gjennomføring av masteropptaket ved UiB, er delegert fra fakultetene til Studieavdelingen.

Endringer i årets opptaksrunde

Nye studieprogram

- Master i bærekraft, tre studieretninger (tverrfaglig)
- Master i spesialpedagogikk

Endringer i forbindelse med korona

- Midlertidig forskriftsendring som ble vedtatt i 2020 for å ivareta studenter som ikke fikk gjennomført emner i vårsemesteret, gjelder også for opptaket i 2021. Forskriftsendringen åpner for at vi kan gi betinget opptak til søkere som mangler inntil ett emne eller 15 studiepoeng (inntil 30 poeng om ett enkelt emne er av dette omfanget). Manglende emne(r) må gjennomføres ved første mulige anledning, og innen utgangen av våren 2022.
- Tilbud om digitalt førstesemester for internasjonale studenter, på enkelte program.

Informasjon til mastersøkere

UNITS retningslinjer gjelder også for lokale opptak.

Hva gjør SA

- Veileder søkere på e-post og telefon
- Sender varsler om mangler ved søknad på e-post og SMS
- Sender tilbud/svar på søknad på e-post 6. juli
- Koordinerer utsending av informasjon til nye internasjonale studenter

Hva gjør fakultetene

- Svarer på henvendelser med faglige spørsmål
- Sender informasjon til egne studenter etter svarfristens utløp

Etter- og videreutdanning

Opptaksenheten overtok ansvaret for lokalt opptak til etter- og videreutdanningsstudier fra april 2020. Opptakene har tidligere vært spredt gjennom hele året, med ulike søknadsfrister for ulike kurs og programmer. Vi forsøker nå å samle opptakene mer, med to hovedsøknadsfrister: 1. juni for høstsemesteret og 1. november for vårsemesteret. Enkelte kurs og program må av ulike grunner fortsatt ha søknadsfrister utenom disse.

Opptak til EVU-studier for høsten 2021

Våren 2021 er 46 videreutdanningsemner utlyst. Disse fordeler seg slik:

- 34 emner åpent utlyst via [UiBs nettsider for etter- og videreutdanning](#)
- 12 emner lyst ut via Utdanningsdirektoratets Kompetanse for kvalitet-ordning for lærere. Hovedopptak via Utdanningsdirektoratet i april, deretter lokalt suppleringsopptak ved UiB i mai/juni.

I tillegg kommer videreutdanningsemner som er utviklet for oppdragsgiver, med lukket opptak. Det vil si at oppdragsgiver lyser ut studieplassene internt hos sine ansatte/fagforeningsmedlemmer, og sender deretter UiB en liste over hvem som er innvilget plass på emnet og skal tas opp ved UiB. For høsten 2021 gjelder det 5 emner ved Det juridiske fakultet og Institutt for administrasjons- og organisasjonsvitenskap.

Opptaksrutiner EVU – under revisjon

- Fakultetene bes melde inn sine planlagte EVU-tilbud innen hhv. 10. mars (før høstsemesteret) og 10. september (for vårsemesteret).
- På bakgrunn av innmeldte emner tar UiB Videre seg av kursinformasjon på nettsider samt øvrig markedsføring
- Opptak SA klargjør for opptak i FS og EVU-web
- Etter søknadsfrist blir søknader behandlet av Opptak SA, i dialog med instituttene
- Søkere får svar på søknad 1-2 uker etter frist, med bekreftelse på opptak, og deretter overtar instituttene dialog med opptatte studenter vedr praktisk informasjon om studiestart

Nye studietilbud

Det er flere helt nye studietilbud blant de 46 emnene som er åpent utlyst for høsten 2021:

- Fransk nettstudier (to nye emner a 10 studiepoeng)
- Italiensk nettstudier (ett nytt emne – 10 studiepoeng)
- Spansk nettstudier (tre nye emner a 10 studiepoeng)
- Tysk nettstudier (to nye emner a 10 studiepoeng)
- Sammenlignende europeiske kulturstudier (nytt, nettbasert emne – 10 studiepoeng)
- Testing og vurdering av språkferdigheter ((nytt, nettbasert emne – 5 studiepoeng)
- Profesjonelt samarbeid om barn og unge med minoritetsbakgrunn (Samlingsbasert – 15 studiepoeng)
- MA Religious minorities (engelskspråklig, erfaringsbasert masterprogram – 90 studiepoeng)
- Rettslig, politisk og økonomisk handlingsrom for kommunale ledere (nett/samlingsbasert – 20 studiepoeng) *

Emnet *Rettslig, politisk og økonomisk handlingsrom for kommunale ledere* er første emne i en ny, erfaringsbasert master for ledere i kommunal sektor. Masterprogrammet er under utvikling og er et tverrfaglig samarbeid mellom Det juridiske fakultet, Institutt for administrasjon og

organisasjonsvitenskap, Institutt for økonomi og Senter for krisepsykologi. Bergen kommune og Statsforvalteren i Vestland er også involvert i programutviklingen. Nye emner skal tilbys fra 2022.

Nye studier under planlegging – ekstern finansiering

UiB har også flere søknader om ekstern finansiering inne til behandling hos hhv. Diku og Kompetanse Norge. Dersom fagmiljøene som har søkt midler her får tilslag, vil også flere nye emner som nå er under planlegging kunne tilbys allerede høsten 2021.

Risikovurderinger og beredskap

- SA har utarbeidet beredskaps- og saksbehandlingsplaner. Planene inneholder milepæler som skal sikre at opptaket kan gjennomføres innen gitte frister, og at opptak er rigget til å kunne håndtere endringer på kort varsel.
- SA planlegger opptaksarbeidet for sommeren 2021 for to scenario: Et der opptaksgruppen kan jobbe tilnærmet som normalt på campus og et annet der vi jobber hjemmefra. Det siste scenarioet har størst risiko knytt til teknisk pålitelighet og sikkert, samt opplæring av sommervikarer.
- Fortsatt noe usikker situasjon for internasjonale mastersøkere til høsten, men vi planlegger for at tilbud skal gå ut som ordinært.

Dialogmøter og samarbeid mellom SA og fakultetene

SA inviterer normalt fakultetene til dialogmøter i overgangen mai/april, der tema er fastsetting av tilbudstall, samarbeid om saksbehandling der det er behov, samt status for opptaket. For 2021 er fakultetene bedt om å melde inn behov for slike møter, og de avholdes kun med fakultet eller institutt som ønsker dette.

SA og fakultetene holder tett kontakt gjennom hele søknadsperioden. SA setter også opp plan for oversendelse av søknader til faglig vurdering der det er behov, primært i masteropptaket. Ved faglig vurdering skal søkerens kvalifikasjoner og rangeringsgrunnlag vurderes, selve rangeringen gjennomføres av SA.

VEDLEGG TIL PLANER FOR OPPTAKET 2021

Det samordna opptaket

Forberedelse

- Universitetsstyret fastsetter opptaksrammene for grunnstudier.
- SA melder inn studier som skal lyses ut gjennom Samordna opptak (SO).
- SA utarbeider stipuleringer for tilbudstall basert på tidligere års opptak. Stipuleringene tar høyde for 10 % frafall i første semester, slik at det ikke er ledige studieplasser på programmene i andre semester. Møtt-tall for andre semester er klare etter 1. februar.
- Basert på SAs stipuleringer, fastsetter fakultetene rammer for antall tilbud som skal gis i opptaket, og melder disse til SA.
- SA registrerer tilbudstall hos SO.

Gjennomføring

- Det gjennomføres to prøveopptak i forkant av hovedopptaket. Prøveopptakene baseres på tilbudstallene og saksbehandlingen som er ferdig fra lærestedenes side på tidspunktet, men vil fortsatt ha en grad av reliabilitet. SA informerer fakultetene om antall tilbud som blir gitt, samt poenggrenser på bakgrunn av disse resultatene. Fakultetene får frist for å komme med justeringer før neste opptaksrunde.
- Etter at svarfristen går ut, orienterer SA fakultetene om antallet søkere som har takket ja til studieplass. Fakultetene melder tilbake om antall ekstra tilbud de ønsker å sende ut.

Nøkkeldatoer og milepæler i Samordna opptak 2021

Når	Hva	Ansvarlig
Ultimo november	Opptaksrammer vedtas	Universitetsstyret
1. februar	<ul style="list-style-type: none">• Studier lyst ut via Samordna opptak• Nettsøknad åpner	SO
1. mars	Søknadsfrist spesielle søkerkategorier: <ul style="list-style-type: none">• Realkompetanse• Særskilt vurdering	SO
15. april	Søknadsfrist ordinære søkere	SO

17. april	Samordna opptak legger ut informasjon om søkertallene for lærestedene	SO
23. april	Offentliggjøring av søkertall fra Samordna opptak. Sperrefrist utløper kl. 11:00 Pressemelding fra UiB	SO SA/KA
11. mai 09:30	Tidligopptak gjennomføres	SO
Onsdag 9. juni	Frist for SA å sende fakultetene stipulerte tilbudstall	SA
Mandag 14. juni	Fakultetene sender inn oversikt over kontaktpersoner med beslutningsmyndighet som skal være tilgjengelig for å fastsette tilbudstallene i løpet av sommeren, fram til ordinær drift ved semesterstart.	Fakultetene
Torsdag 17. juni	Frist for å fakultetene å fastsette tilbudstall basert på stipuleringer utført av SA	Fakultetene SA
Torsdag 1. juli	Dokumentasjonsfrist og omprioriteringsfrist for søkere	SO
Onsdag 7. juli 14:00	Siste frist for å melde inn tilbudstall ønsket til første prøveopptak.	Fakultetene
Torsdag 8. juli 10:00	<ul style="list-style-type: none"> • Første prøveopptak gjennomføres • Fakultetene mottar resultatet så snart det er klart 	SO SA
Mandag 12. juli 14:00	Siste frist for å melde inn tilbudstall ønsket til andre prøveopptak.	Fakultetene
Tirsdag 13. juli 10:00	<ul style="list-style-type: none"> - Andre prøveopptak gjennomføres. - Fakultetene mottar resultatet så snart det er klart 	SO SA

Onsdag 14. juli 13:00	Siste frist for å melde inn tilbudstall ønsket til hovedopptak.	Fakultetene
Torsdag 15. juli 10:00	Kjøring av hovedopptaket starter	SO
Torsdag 15. juli ca. 16:00-20:00	Hovedopptak ferdig	SO
Fredag 16. juli	SA mottar resultat av hovedopptaket, bearbeider tall, og sender disse ut til fakultetene og KA	SA
Søndag 18. juli	Søkerne får svar på søknad om opptak	SO
Fredag 23. juli 11:00	<ul style="list-style-type: none"> • Tilbudstall offentliggjøres fra Samordna opptak • Sperrefrist utløper <p>Pressemelding fra UiB</p>	SO SA/KA
Lørdag 24. juli	Svarfrist hovedopptak.	SA
Mandag 26. juli	SA sender tilbudstall til fakultetene	SA
Tirsdag 27. juli	SA oppretter søkere som studenter	SA
Tirsdag 27. juli 09:00	Siste frist for å melde inn tilbudstall til suppleringsopptaket	Fakultetene
Mandag 27. juli 10:00	Suppleringsopptak gjennomføres	SO
Søndag 1. august	Svarfrist suppleringsopptak	SA
Mandag 2. august	Frist for å melde inn eventuelle tilbud ønsket i etterfyllingsopptak.	Fakultetene

Tirsdag 3. august	Første etterfyllingsopptak kjøres – deretter kjøres så mange som nødvendig (tirsdag/torsdag hver uke).	SO
Onsdag 4. august	SA melder tilbake til fakultetene om nye tilbud gitt i etterfyllingsopptaket	SA
18. august (ikke avklart)	Frist for å oversende saker til første møte i Nasjonal klagenemnd	SA
25. september (ikke avklart)	Frist for å oversende saker til andre møte i Nasjonal klagenemnd	SA
15. oktober	Frist kontroll og godkjenning av møttregistrering	SA

Opptaksrunder og prinsipper for gjennomføring

1. Prøveopptak

Prøveopptakene er ment å gi lærestedene en indikasjon på hvordan utfallet av hovedopptaket vil se ut, med hensyn til tilbudstall og poenggrenser. Tall fra prøveopptakene gjøres ikke på noe tidspunkt tilgjengelig for søkerne.

2. Hovedopptaket

Hovedopptaket er den viktigste runden av opptaket. Tentativ dato for gjennomføring er satt til 15. juli, men her kan det komme endringer i årets opptak. Resultatet av hovedopptaket blir gjort kjent for lærestedene ca. klokken 09.00 påfølgende dag, og offentliggjøres for søkerne i løpet av dagene 17-19. juli. Offisiell dato for tilbud er fortsatt 20. juli.

Det grunnleggende prinsippet for hovedopptaket er at søkerne kun får ett tilbud, på det høyest prioriterte studieønsket de er kvalifisert til, og der de har nok konkurransepoeng i rangering til å få tilbud. Dersom søkeren oppnår tilbud på et av sine studieønsker, bortfaller lavere prioriterte studieønsker. Det er mulig å stå på venteliste for eventuelle studier på høyere prioritet enn det man har fått tilbud på.

Alle tilbud som gis i hovedopptaket, vil ha svarfrist 24. juli.

3. Suppleringsopptaket

Suppleringsopptaket baserer seg på at søkere kun et fåtall dager tidligere har svart på om de ønsker å takke ja til tilbud om studieplass og eventuelt stå på venteliste for øvrige alternativ. Dermed vil søkere som får tilbud fra venteliste på studier de har på høyere prioritet, automatisk miste tilbud gitt i hovedopptaket. Dato for suppleringsopptaket er 29. juli, og gjennomføres sentralt av SO.

Avhengig av løsningen som velges for privatistene i år, kan suppleringsopptaket få et større omfang enn normalt.

4. Etterfyllingsopptak

Fra 6. august vil det bli gjennomført to-tre etterfyllingsopptak ved UiB. Fakultetene vurderer om det skal sendes ut nye tilbud fra ventelistene. Søkere som mottar tilbud om studieplass, får normalt svarfrist på en uke. SA tar sikte på å holde fakultetene oppdaterte på hvor mange ubesvarte tilbud de har på sine studier.

Masteropptak

Forberedelse

- Universitetsstyret fastsetter opptaksrammene for master. SA utarbeider stipuleringer for tilbudstall basert på tidligere års opptak.
- Stipuleringene tar høyde for 10 % frafall i første semester, slik at det ikke er ledige studieplasser på programmene i andre semester. Møtt-tall for andre semester er klare etter 1. februar.
- Basert på SAs stipuleringer og erfaringer fra fakultetsopptakene, fastsetter fakultetene rammer for antall tilbud som skal gis i opptaket, og melder disse til SA.

Gjennomføring

- Det gjennomføres ett prøveopptak i forkant av hovedopptaket. Prøveopptaket baseres på tilbudstallene og saksbehandlingen som er ferdig på tidspunktet, men vil fortsatt ha en grad av reliabilitet. SA informerer fakultetene om antall tilbud som blir gitt, samt poenggrenser på bakgrunn av disse resultatene. Fakultetene får frist for å komme med justeringer før hovedopptaket.
- Etter at svarfristen går ut, orienterer SA fakultetene om antallet søkere som har takket ja til studieplass. Fakultetene melder tilbake om antall ekstra tilbud de ønsker å sende ut i en suppleringsrunde.

Nøkkeldatoer og milepæler i masteropptaket 2021

Når	Hva	Ansvarlig
1. november	<ul style="list-style-type: none">• Søknadsweb åpner for søkere fra utenfor EU• Søknadsweb åpner for søkere til master i musikk	SA KMD
29. november	Vedtak om opptaksrammer	Universitetsstyret
1. desember	<ul style="list-style-type: none">• Søknadsfrist for søkere fra utenfor EU• Søknadsweb åpner for søkere til master i kunst og design	SA KMD

15. desember	Søknadsfrist for søkere til master i musikk	KMD
1. februar	Søknadsweb åpner for ordinære mastersøkere, inkl. søkere fra EU	SA
1. mars	<ul style="list-style-type: none"> • Søknadsfrist for EU-søkere • Søknadsfrist for søkere som trenger tidlig svar 	SA
15. april	Søknadsfrist ordinære søkere til master	SA
23. april	Søkertall for master er klare og kan oversendes fakultetene	SA
30. april	Tilbudsdato alle internasjonale søkere	SA
7. mai	Svarfrist internasjonale søkere	SA
20. mai	<ul style="list-style-type: none"> • Forhåndsløfte til søkere som trenger tidlig svar • Forhåndsløfte til søkere på erfaringsbasert master 	SA
Fredag 4. juni	Frist for SA å fullføre behandling av søknader som skal til faglig vurdering	SA
Onsdag 9. juni	Frist for SA å sende fakultetene stipulerte tilbudstall	SA
Mandag 14. juni	Fakultetene sender inn oversikt over kontaktpersoner med beslutningsmyndighet som skal være tilgjengelig for å fastsette tilbudstallene i løpet av sommeren.	Fakultetene
Torsdag 17. Juni	Frist for å fastsette tilbudstall for masteropptak	Fakultetene

Fredag 18. juni	Frist for fakultetene å fullføre faglig vurdering	Fakultetene
Onsdag 30. juni	Gjennomføring av prøveopptak basert på innmeldte tilbudstall	SA
Torsdag 1. juli	<ul style="list-style-type: none"> • Ettersendingfrist • Omprioriteringsfrist 	SA
Fredag 2. juli 12:00	Frist for innmelding av justerte tilbudstall	Fakultetene
Tirsdag 6. juli	Tilbudsdato ordinære søkere	SA
Mandag 12. juli	Svarfrist ordinære søkere	SA
Onsdag 14. juli 14:00	Frist for å melde inn nye tilbud til supplering	Fakultetene
Torsdag 15. juli	Suppleringsopptak på studier med ledige plasser	SA
Tirsdag 20. juli	Tilbudsdato for søkere på toårig master i rettsvitenskap	SA
Torsdag 22. juli	Svarfrist for søkere som fikk tilbud etter supplering	SA
Tirsdag 27. juli	Oppretting av studieretter for søkere til master, inkludert internasjonale søkere	SA
Ikke fastsatt	Frist for å sende klagesaker til Sentral klagenemnd	SA

Opptaksrunder og prinsipper for gjennomføring

1. Prøveopptak

SA vil gjennomføre et prøveopptak innen 30. juni. I prøveopptaket vil de fastsette tilbudstallene fra fakultetene inngå, samt alle søkere som er kvalifisert på dette tidspunktet. Etter prøveopptaket vil fakultetene ha frist til 2. juli på å justere og melde inn endelige tilbudstall.

2. Hovedopptak

Dato for hovedopptaket er satt til 6. juli. Tilbud og avslag publiseres på Søknadsweb, og søkerne mottar en e-post med resultat av opptak. Svarfristen er satt til 12. juli.

3. Suppleringsopptak

15. juli gjennomføres det et suppleringsopptak. For de studieprogrammene som har kvalifiserte søkere på venteliste, vil det være aktuelt å sende ut flere tilbud avhengig av antall ja-svar etter hovedopptaksrunder. Svarfrist etter supplering settes til 22. juli.

Ephorte: 2021/

Sak 31/21 Studentaktiv undervisning

Orienteringssak

Til: Universitetets uddannelsesudvalg

Fra: Studieafdelingen

Møde: 20. maj 2021

Studentaktiv læring - Orienteringssag

Baggrund

Øget studentaktiv læring, dvs. øget brug af studentaktive læringsmetoder, er både et ønske og et krav (senest formuleret i Meld. St. om arbejdslivsrelevans). Brug af digitale værktøjer i undervisningen, f.eks i forbindelse med fremlæggelser, undersøgelser og gruppearbejde, kan bidrage her.

UU besluttede på møde d. 3-12-2020 at gennemføre en evaluering af den såkaldte hybridundervisning i efteråret 2020.

Ideen om en evaluering er sidenhen blevet erstattet med et bredere og mere fremadrettet projekt, hvor følgende spørgsmål undersøges:

Med afsæt i egen og andres forskning og erfaringer, hvordan kan vi bruge digitale værktøjer til at understøtte studentaktiv læring på UiB?

Dette spørgsmål bliver sat til diskussion på UU-seminar d. 3. juni. Diskussionen tager afsæt i en række delspørgsmål, som defineres på baggrund af fokusgruppeinterview med undervisere og studenter, gennemført i løbet af maj.

Fokusgruppeinterviewene bygger igen på 10 fund, som vi trækker ud af eksisterende forskning og undersøgelser, se vidensgrundlag.

Som oplæg til gruppediskussionerne på seminaret fortæller vi om formål, proces, spørgsmål og viser en video (*tbc*), hvor involverede undervisere og studenter udtaler sig kort om erfaringer og gevinster ved studentaktiv læring, og om hvordan brug af digitale værktøjer kan være med til at understøtte denne.

Her er udpluk fra gennemførelsesplanen:

ORGANISATION

Projektledelse	Lars Arnfred - Sektion for studiekvalitet
Referencegruppe Bidragsydere	Kari Bjørgo Johnsen, Cecilie Bøge - Sektion for studiekvalitet/Læringslab Robert M. Gray - UPed Kristin Børte - SLATE

Ekstern konsulent	Elisabeth Nesheim, Ph.d., MULTIPLUM

VIDENSGRUNDLAG

<p>Børte, Kristin, et al.</p> <p><i>Barriers to student active learning in higher education</i></p> <p>https://slate.uib.no/news/new-publication-barriers-to-student-active-learning-in-higher-education</p>	(...)
<p>SLATE</p> <p>DigiTrans – kortrapport 2020-1</p> <p>https://slate.uib.no/news/digitrans-rapport-om-studiesituasjonen-hosten-2020</p>	Studentenes opplevelse av studiesituasjonen etter nedstengingen av UiB grunnet COVID-19
<p>SLATE</p> <p>DigiTrans – kortrapport 2020-2</p> <p>DigiTrans: underviserundersøkelse (uib.no)</p>	Undervisernes opplevelse av undervisningssituasjonen etter nedstengingen av UiB grunnet COVID-19
<p>Prof. David Maguire, interim principal and vice-chancellor, University of Dundee Chair</p> <p><i>Learning and teaching reimagined – A new dawn for higher education?</i></p> <p>November 2020</p>	(...)

Learning and teaching reimagined (jisc.ac.uk)	
4 studenter ved Informationsvidenskab, UiB Brynestad, Elias et al. <i>Desktop Video Conferencing Tools (DVCT) in Higher Education: Understanding Lecturers' User Experience</i> Louise.lokeland@uib.no	(...)

FOKUSGRUPPEINTERVIEW

Undervisere	1 programansvarlig 1 emneansvarlig fra 6 fakulteter, 2 grupper med 6 deltagere hver
Studenter	6 individuelle studenter fra forskellige fakulteter, udpeget af Martine (UU) og Kristoffer (LMU)
U1	<u>Torsdag d. 20. maj kl. 14.00-15.30</u> <ul style="list-style-type: none"> • Med.fak. • SV • KMD
U2	<u>Onsdag d. 26. maj kl. 14.00-15.30</u> <ul style="list-style-type: none"> • Psyk. fak. • HF • Matnat
S	<u>Onsdag d. 19. maj kl. NN</u> (...)